



**ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය
ஸ்ரீ லங்கா நிர்வாக சேவைச் சங்கம்**

SRI LANKA ADMINISTRATIVE SERVICE ASSOCIATION

**ආර්ථික හා සමාජයීය පුනර්ජීවනය සඳහා
ඉදිරිපත් කරනු ලබන කඩිනම්
යෝජනාවලිය**

අප්‍රේල් 2022

අන්තර්ගතය

1. හැඳින්වීම.....	02
2. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධන.....	04
3. ආර්ථික කළමනාකරණය	15
4. කෘෂිකර්මාන්තය	25
5. අධ්‍යාපනය	40
6. බලශක්තිය	49
7. කර්මාන්ත	55
8. ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග	59

01. හැඳින්වීම

ඉතිහාසයේ පෙර නොවූ විරූ ඉතාමත් අවාසනාවන්ත තත්ත්වයකට අප රට මුහුණ දී ඇති බව ඔබ අප සියලුම දෙනා විසින් පිළිගනු ලබන සත්‍යයකි. මෙම අදුරු තත්ත්වය පැන නැගීමට බලපෑ හේතු සාධක රැසකි. දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ අනුගමනය කරන ලද වැරදි ආර්ථික, සාමාජික හා මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තින් ප්‍රමුඛ හේතු ගණනාවක් ඊට ඉවහල් වී ඇත.

කෙසේ වුවත්, මෑත කාලීනව ජනතාවගේ ස්වාධීන විරෝධතාවයන් සමග රට අරාජික තත්ත්වයට පත්වීමට, පෙර කී වැරදි ප්‍රතිපත්තින් ක්‍රියාවට නැංවීමටත් වඩා පරිපාලනමය දෝෂ රැසක් ඉවහල් වූ බව ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමයේ විශ්වාසයයි.

විශේෂයෙන්ම, සිවිල් සමාජයේ කටයුතු හැසිරවීමට ප්‍රාමාණික හා ප්‍රායෝගික අවබෝධයක් නොමැති පුද්ගලයින් යෙදවීම, විධායකය හා ව්‍යවස්ථාදායකයේ මහජන නියෝජිතයින් අතරත්, විධායකය හා පරිපාලන යාන්ත්‍රණය අතරත් අනවශ්‍ය පරතරයක් පවත්වා ගෙන යාම, වැදගත් ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීමේදී විෂයානුබද්ධ දැනුම පවතින පුද්ගලයින් වෙනුවට තමන්ට හිතවත් වැරදි පුද්ගලයින් වෙතින් උපදෙස් පැතීම වැනි කරුණු මෙම තත්ත්වය කෙරෙහි සෘජුවම බලපා ඇති සාධක ලෙස අපි විශ්වාස කරන්නෙමු.

විශාල ජනතා වරමකින් පත්වූ රජය එම මහජනතාවගේ අපේක්ෂාවන් මුදුන් පමුණුවාලීම උදෙසා ගනු ලැබූ පියවර සේ සලකා අපි මේ පිළිබඳව නිහඬව එහෙත් අවදියෙන් යුතුව කටයුතු කරමින් සිටියෙමු. ඒ ඒ තත්ත්වයන් තුළ සිදුවන අඩුපාඩු පෙන්වා දෙමින් ඒවා නිවැරදි කිරීමට අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හිදී අවශ්‍ය මැදිහත් වීම් සිදු කළෙමු. නමුත් එවැනි පෙන්වාදීම් නොසලකා හැරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් අද පවතින මෙම අදුරු තත්ත්වය දක්වා ගැටලුව වර්ධනය වූ බව අපි අවධාරණය කරන්නෙමු.

නිලධාරීන් ලෙස පෞද්ගලිකවත්, වගකිවයුතු වෘත්තීය සංගමයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය ලෙසත්, විවිධ අවස්ථාවන්හිදී මෙම තත්ත්වයන් නිවැරදි කරගැනීමට අප විසින් මගපෙන්වීම් සිදු කළත් ඒ කිසිවකට යහපත් ප්‍රතිචාරයක් නොදැක්වීම ඉතා අවාසනාවන්ත තත්ත්වයක් බව කණගාටුවෙන් වුවද පෙන්වා දිය යුතුව ඇත.

එසේම, දේශපාලනික සහ ආර්ථික ස්ථාවරත්වය ගොඩනගා ගැනීමේදී ජාත්‍යන්තර සබඳතා තීරණාත්මක සාධකයක් බැවින් ඉන් බැහැරව රටක් ලෙස ජාත්‍යන්තරය තුළ නැගී සිටීමට කිසිදු හැකියාවක් නොමැත. ඒ අනුව ද්විපාර්ශ්වික හා බහුපාර්ශ්වික සබඳතා ශක්තිමත් කරමින් මිත්‍රශීලී, සංසන්දනාත්මක හා තරගකාරී ප්‍රතිලාභ මත පදනම් වූ ප්‍රතිපත්තියක් මත පිහිටා කටයුතු කිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

විදේශ දූත මණ්ඩලවලට විදේශ සේවයේ පළපුරුදු හා දක්ෂ නිලධාරීන් ප්‍රමුඛ වෘත්තිකයින් කඩිනමින් පත්කරමින් පැන නැගී ඇති ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් වහා නිවැරදි කිරීම මෙන්ම මේ වන විට ඇතැම් මිත්‍ර රටවල් සමග ඇති කොට ගෙන පවත්නා ප්‍රතිවිරෝධී හා ගැටුම්කාරී තත්ත්වයන් අවම කරගනිමින් ශක්තිමත් ලෙස යළි සුභදත්වය ගොඩනගා ගැනීම සඳහා කටයුතු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බවද පෙන්වා දෙමු.

කෙසේ වෙතත්, මේ වන විට රටේ පවතින ප්‍රශ්න ගණනාවකට මුල් වී ඇති විදේශ විනිමය අර්බුදය හේතුවෙන් තවදුරටත් ශ්‍රී ලංකාව ආර්ථික වශයෙන් පිරිහීමට පත්වීම වැළැක්වීමට හා රාජ්‍ය සේවාවන් ප්‍රශස්ත මට්ටමින් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය විසින් ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවයේ විවිධ ක්‍ෂේත්‍රවල පළපුරුදු ප්‍රවීණයින්ගේ හා විශේෂඥයින්ගේ අදහස් ලබා ගනිමින් සකසන ලද කෙටි කාලීනව, මධ්‍ය කාලීනව හා දීර්ඝ කාලීනව ක්‍රියාත්මක කළ යුතු යෝජනාවලියක ප්‍රථම පියවර ලෙස ඉතා කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු යෝජනා මෙමගින් ඉදිරිපත් කෙරේ.

මෙම යෝජනාවලිය ක්‍ෂේත්‍ර 06 ක් ඔස්සේ ඉදිරිපත් කර ඇති අතර සෞඛ්‍යය, විදේශ ප්‍රතිපත්තිය, පරිසරය හා සංචාරක වැනි අංශ පිළිබඳව සාකච්ඡා මට්ටමේ පවතින බැවින් ඉදිරියේ දී එම ක්‍ෂේත්‍රවලට අදාළ සවිස්තර යෝජනා ද කඩිනමින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

02. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධන



2.1. වර්තමාන පසුබිම

ශ්‍රී ලංකාව ජනරජයක් බවට පත් වීමෙන් අනතුරුව සකස් කළ පළමු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වන්නේ 1972 පළමු ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවයි. එතෙක් ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වූ සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව බලතල බෙදීමේ සිද්ධාන්තය පාදක කර ගනිමින් ගොඩ නැඟූ වඩාත් ප්‍රජාතන්ත්‍රීය ආණ්ඩුක්‍රමයක් ලෙසින් හැදින්විය හැකිය. සුළු ජාතීන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ විධිවිධාන, අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය තහවුරු කිරීම සහ රාජ්‍ය සේවයේ ස්වාධීනත්වය තහවුරු කිරීම වැනි සාධනීය ලක්ෂණ 1947 සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ පැවතිණි. එහෙත් පැවති වෙස්ට්මින්ස්ටර් ආණ්ඩුක්‍රමය 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් ඉදිරියට ගෙන ගිය ද ඒ මගින් නිර්මාණය කළේ බලතල ඒකරාශී කිරීමේ සිද්ධාන්තයකි. රටේ ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක සහ අධිකරණ යන ත්‍රිවිධ බලයම ජාතික රාජ්‍ය සභාව වෙත ගොනුකරමින් අමාත්‍ය මණ්ඩල ඒකාධිපතිත්වයක් එම ව්‍යවස්ථාවෙන් නිර්මාණය කෙරිණි. එතෙක් කලක් පැවති රාජ්‍ය සේවයේ ස්වාධීනත්වය මෙන් ම අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය ද යටපත් කරමින් රාජ්‍ය සේවය මෙන් ම අධිකරණය ද අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ ග්‍රහණයට හසු කිරීම එම ව්‍යවස්ථාවෙන් සිදු විය.

මේ තත්ත්වය තව දුරටත් ඉදිරියට ගෙන ගිය 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව රටේ ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක සහ අධිකරණ යන ත්‍රිවිධ බලයම ජනාධිපති මූලය වටා කේන්ද්‍ර ගත කළ අතර එම ව්‍යවස්ථාව නිර්මාණය කළ දිනයේ පටන් අද දක්වා ම එම ආණ්ඩුක්‍රමයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව විවේචන මතු වෙමින් පවතියි. එම ව්‍යවස්ථාව මගින් නිර්මාණය කළ විධායක ජනාධිපති මූලය මගින් රටේ ව්‍යවස්ථාදායක, අධිකරණ යන ආයතනවල මෙන් ම රාජ්‍ය අංශය ඇතුළු සමස්ත ආයතන පද්ධතියේම ස්වාධීනත්වය උල්ලංඝනය කෙරිණි. 1978 පටන් මෙම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ක්‍රියාකාරීත්වය විවේචනයට භාජනය වූව ද සාධනීය අයුරින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ස්වභාවය වෙනස් කිරීමට ප්‍රයත්න දැරුවේ 17 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය සහ 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයන් පමණකි. විශේෂයෙන් 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය හරහා විධායකයේ බලය කිසියම් සංවරණයකට සහ තුලනයකට භාජනය කළ අතර ඊට සමගාමීව අධිකරණය, රාජ්‍ය සේවය, පොලිස් සේවය යන ආයතනවල ශක්තිමත්භාවය සහ ස්වාධීනත්වය ඉහළ නැංවීමට ද ප්‍රයත්න දරණු ලැබීය. යම් යම් අඩුපාඩු පැවතිය ද, පුරවැසියාගේ අයිතිවාසිකම් සහ නිදහස සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය යටතේ දරන ලද උත්සාහය අගය කළ යුතුය.

එහෙත් සමහර දේශපාලන පක්ෂ සහ සීමිත ආගමික නායකයින් පිරිසකගේ උවමනා එපාකම් ඉටු කිරීම සඳහා 20 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය රැගෙන ආ අතර, ඒ මගින් 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ මුල් ස්වභාවයට විධායක ජනාධිපති ධුරය නැවත ඔසොවා තැබිණි. පුරවැසියාගේ ස්වාධිපත්‍යයට පමණක් නොව ව්‍යවස්ථාදායකයේ හඬට පවා ඇහුම්කම් නොදෙමින් අත්තනෝමතික ලෙස කටයුතු කිරීමේ අවකාශය නැවත ජනාධිපතිවරයා වෙත ලබා දීම එමගින් සිදු විය. ඒ නිසා ම රාජ්‍ය සේවයේ, අධිකරණයේ, සිවිල් ක්‍රියාකාරිකයින්ගේ පමණක් නොව දේශපාලන පක්ෂ වල හඬ මෙන්ම මහජන මතය ද නොසලකා හරිමින් විධායකය කටයුතු කිරීමේ ප්‍රතිඵලය ලෙස අද වන විට රට තුළ සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලනික යන සෑම ක්ෂේත්‍රයකම දැවැන්ත අසහනයක් නිර්මාණය වී තිබේ.

මෙහි අවසාන ප්‍රතිඵලය වී ඇත්තේ පුරවැසියා තුළ, රාජ්‍යයේ සමස්ත ආයතන පද්ධතිය ගැන පවත්නා විශ්වාසය සිසුයෙන් බිඳ වැටීමයි. මෙය සිවිල් සමාජයක් ඇද වැටිය හැකි අතිශය අවාසනාවන්තම තත්ත්වයයි. මේ නිසා පුරවැසියා තුළ රටේ සිවිල් ආයතන පද්ධතිය කෙරේ ඇති විශ්වාසය නැවත තහවුරු කිරීම සඳහා 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් හඳුන්වා දුන් ප්‍රජාතන්ත්‍රීය මූලධර්ම නැවත සවිබලගැන්වීම කළ යුතුය. ඒ ඔස්සේ විධායක ජනාධිපති ධුරය වඩාත් ප්‍රජාතන්ත්‍රීය ආයතනයක් බවට පත් කළ හැකි අතරම පුරවැසියාගේ නිදහස සහ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් රට තුළ නිර්මාණය කළ හැකි බව ද ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමයේ අදහසයි. ඒ මගින් රටේ සිවිල් ආයතන පද්ධතිය කෙරෙහි පුරවැසියා තුළ නැවත විශ්වසනීයත්වයක් ගොඩ නැගිය හැකි අතරම ඒ මගින් වඩාත් ප්‍රජාතන්ත්‍රීය රාජ්‍යයක් ලෙසින් ශ්‍රී ලංකාව නැවත සංවිධානය කළ හැකිය.

2.2 අපේක්ෂිත ඉලක්ක

- i. 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙහි අඩු පාඩු මහහරවා ගනිමින් වඩාත් ප්‍රජාතන්ත්‍රීය පාලන ක්‍රමයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපිත කිරීම.
- ii. පුරවැසියාගේ මූලික අයිතිවාසිකම් සහ නිදහස සහතික කෙරෙන ආණ්ඩුක්‍රමයක් ගොඩ නැගීම.
- iii. ව්‍යවස්ථාදායකයේ කටයුතු කරන මහජන නියෝජිතයින්ට ස්වකීය හෘද සාක්ෂියට එකඟව කටයුතු කළ හැකි දේශපාලනික පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම.
- iv. රාජ්‍ය සේවයේ ස්වාධීනත්වය සහතික කරමින් ස්වකීය හෘද සාක්ෂියට එකඟව කටයුතු කළ හැකි පරිසරයක් රාජ්‍ය නිලධාරීන් වෙත ලබා දීම.
- v. විධායක ජනාධිපති ධුරය වටා ඇති අසීමිත බලතල ප්‍රමාණය සීමා කරමින් එම බලතල පාර්ලිමේන්තුව මගින් සංවරණයකට සහ තුලනයකට ලක් කිරීම.
- vi. මහජන මූල්‍ය පාලනය සම්බන්ධව ව්‍යවස්ථාදායකය සතුව ඇති වගවීම තවදුරටත් ඉහළ නැංවීම.
- vii. දේශපාලනික හෝ වෙනත් අයථා බලපෑමකින් තොරව රාජ්‍ය සේවයේ තනතුරු සඳහා පත් වීමට පුරවැසියාට සමාන අවස්ථා ලබා දීම.

viii. රාජ්‍ය කළමනාකරණය සහ රාජ්‍ය පරිපාලනය පිළිබඳව අත්දැකීම් සහ හසල අවබෝධයක් ඇති විවිධ ක්ෂේත්‍රවල දැනුමැති පුද්ගලයින්ට රාජ්‍ය පාලන ක්‍රියාවලියට හවුල් වීමට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා පුළුල් කිරීම.

2.3. කෙටි කාලීන ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා

ඉතා කඩිනමින් නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයක් ගෙන එන ලෙස ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය රජයට බල කර සිටියි. මේ වන විට රට තුළ ඇති වී තිබෙන දේශපාලන අස්ථාවරත්වයට සහ ආර්ථික අර්බුදයට මෙන්ම සමාජ අසහනයට ද පිළියම් යෙදීමට එම සංශෝධනයන් මගින් හැකි වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය 21 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය සඳහා පහත සඳහන් යෝජනා ඉදිරිපත් කර සිටියි.

2.3.1 විධායක ජනාධිපතිවරයා

- i. 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ VII වන පරිච්ඡේදයේ 33(ආ) ව්‍යවස්ථාව මගින් “ජාතික ප්‍රතිසන්ධානය හා ඒකාබද්ධතාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම” ජනාධිපතිවරයාගේ කාර්යභාරයක් ලෙස දක්වා තිබිණි. එම ව්‍යවස්ථාව මගින් ජාතීන් අතර එකමුතු බව ආරක්ෂා කිරීම ජනාධිපතිවරයාගේ වගකීමක් බවට පත් කර තිබිණි. එහෙත් එම වගන්තිය 20 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් ඉවත් කර ඇති අතර එම ඉවත් කිරීම කවර හේතුවක් නිසා සිදු වී දැයි කිව නොහැකි ය. ඒ නිසා 20 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් ඉවත් කෙරුණු “ජාතික ප්‍රතිසන්ධානය හා ඒකාබද්ධතාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම” ජනාධිපතිවරයාගේ වගකීමක් බවට නැවත පත් කළ යුතු ය. එය බහු වාර්ගික, බහු ආගමික සමාජයක පුරවැසියාගේ අන්‍යෝන්‍ය ගරුත්වය සහ විශ්වසනීයත්වය තහවුරු කිරීමට හේතු වනු ඇත.
- ii. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 34 වන ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණයක් විසින් වරදකරුවෙකු කරනු ලැබුවෙකුට සමාව ලබා දීමේ අයිතිය ජනාධිපතිවරයා වෙත ලබා දී ඇත. අතීතයේ දී එම බලය ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරය පිළිබඳව නැවත සලකා බලා, අධිකරණය මගින් දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය යටතේ වරදකරුවකු කළ අයකුට පමණක් සමාව දීමේ බලය ජනාධිපතිවරයා වෙත ලබා දිය යුතු ය.
- iii. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 35(I) ව්‍යවස්ථාව මගින් ජනාධිපතිවරයාට විරුද්ධව පෞද්ගලික තත්ත්වයෙහිලා හෝ නිල තත්ත්වයෙහි ලා නඩු පැවරිය නොහැකි බව සඳහන් වේ. ඒ මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිවරයා “නීතියේ ආධිපත්‍යයට” ඉහළින් සිටින පුද්ගලයෙකු බවට පත් කර

ඇත. මේ නිසා වඩාත් ප්‍රජාතන්ත්‍රීය සහ මහජන විශ්වසනීයත්වය ගොඩ නඟා ගන්නා ආණ්ඩුක්‍රමයක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා ජනාධිපතිවරයාට අණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් ලබා දී ඇති මෙම අධිකරණ විනිර්මුක්තිය ඉවත් කළ යුතුය.

- iv. 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ 33(ආ) වගන්තිය මගින් “ජනාධිපතිවරයා පාර්ලිමේන්තුවට වගකිව යුතු බව” ප්‍රකාශ කළ ද 20 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් එම වගන්තිය ඉවත් කර ඇත. මේ නිසා ජනාධිපතිවරයාට ස්වකීය බලතල සහ කාර්යයන් තමන්ගේ අභිමතයට පමණක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අභිලාෂය ලැබී ඇත. විධායක ජනාධිපති ධුරයේ ක්‍රියාකාරීත්වය දෙස බලන විට ජනාධිපතිවරයා ස්වකීය හාද සාක්ෂියෙන් පමණක් පාලනය වන සහ ස්වකීය හාද සාක්ෂියට පමණක් වග කියන පුද්ගලයෙකු බවට පත් කිරීම යෝග්‍ය නො වේ. මේ නිසා 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ පැවති ආකාරයටම “ජනාධිපතිවරයා පාර්ලිමේන්තුවට වග කිව යුතුය” යන විධිවිධානය නැවත ඇතුළත් කළ යුතුය.
- v. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 41(1) ව්‍යවස්ථාව මගින් ජනාධිපතිවරයාගේ කාර්ය මණ්ඩලයට කිසිදු සීමාවක් පනවා නැත. මේ නිසා ජනාධිපතිවරයා සහ ඔහුගේ කාර්ය මණ්ඩලය නඩත්තු කිරීම සඳහා අති විශාල මුදලක් දැරීමට සිදුවේ. මේ නිසා ජනාධිපතිවරයාගේ කාර්ය මණ්ඩලය කිසියම් නිශ්චිත සීමාවකට යටත් කිරීම සුදුසුය.

2.3.2 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව

- i. ජනාධිපතිවරයා සතු අසීමිත විධායක බලතල සීමා කිරීම සඳහාත්, අධිකරණ සේවයේ, රාජ්‍ය සේවයේ, පොලිස් සේවයේ හා මානව හිමිකම් ක්ෂේත්‍රයේ ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂා කිරීම සඳහාත්, 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් නිර්මාණය කළ ආයතනය වන්නේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවයි. නමුත් 20 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් එම ආයතනය අහෝසි කෙරුණු අතර ඒ වෙනුවට පාර්ලිමේන්තු සභාව නම් “නාම මාත්‍රික බලතල සහිත” ආයතනයක් ස්ථාපිත කෙරිණි.

මෙම පාර්ලිමේන්තු සභාව නම් ආයතනය නැවත “ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව” ලෙසින් බලාත්මක කළ යුතු අතර මෙම ආයතනය සඳහා පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් නොවන්නා වූ සිවිල් සංවිධාන නියෝජනය වන පරිදි අවංක හා විශිෂ්ට සිවිල් පුරවැසියන් කිහිප දෙනෙකු පත් කළ යුතුය. එම සිවිල් පුරවැසියන් සංඛ්‍යාව එම සභාවේ සිටින මහජන නියෝජිතයින් ප්‍රමාණය ඉක්ම නොවිය යුතුය.

- ii. සභාවේ සංයුතිය සාමාජිකයින් 10 දෙනෙකු විම ප්‍රමාණවත් වන අතර සිවිල් පුරවැසියන් පත්කිරීම පාර්ලිමේන්තුවේ බහුතර ඡන්දයෙන් සිදු විය යුතුය.
- iii. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවේ පත්කිරීම් සම්බන්ධයෙන් වන බලතල 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය ප්‍රකාරව විය යුතුය.
- iv. 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් හඳුන්වා දුන් ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිසම ද සමග සියලු ස්වාධීන කොමිෂන් සභා පත්කිරීමේ බලය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවට හිමි විය යුතුය.
- v. රාජ්‍ය සංස්ථා, මණ්ඩල, අධිකාරී සහ වෙනත් ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනයන්ගේ පත් කිරීම් සම්බන්ධයෙන් නිර්දේශ ලබා දීමේ බලය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව විසින් පත් කරනු ලබන අනු කමිටුවකට පැවරිය හැකිය. එම අනු කමිටුව ආණ්ඩු පක්ෂය සහ ප්‍රධාන විපක්ෂය නියෝජනය කරන පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් දෙදෙනෙකුගෙන් සහ පාර්ලිමේන්තුවේ සුලු දේශපාලන පක්ෂ නියෝජනය කරන මන්ත්‍රීවරයකුගෙන් සහ සිවිල් පුරවැසියන් දෙදෙනෙකුගෙන් සමන්විත විය යුතු ය.

2.3.3. අමාත්‍ය මණ්ඩලය

- i. වර්තමානය වන විට අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ සංයුතිය සහ එහි විෂය පථය ද අවුල් ජාලාවක් වී ඇත. එක් එක් ආයතන අතර මෙන් ම එක් එක් අමාත්‍යාංශ අතර කිසිදු සම්බන්ධීකරණයක් ඇති නොවන ආකාරයට අමාත්‍යාංශ බෙදා හැරීම අතීතයේ දී මෙන්ම වර්තමානයේදී ද සිදු වේ. මේ තත්ත්වය වර්තමානයේ දී ශ්‍රී ලංකාව ඇද වැටී ඇති අවාසනාවන්ත තත්ත්වයට බලපාන එක් හේතුවක් ලෙසින් ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය හඳුනා ගනී. අමාත්‍යාංශ බෙදා හැරීමේ දී කිසිදු විවක්ෂණභාවයකින් තොරව සහ ඒවායේ වටිනාකම හඳුනා ගැනීමකින් තොරව සිදු කර තිබේ.

“ක්‍රීඩා” විෂය පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ සඳහන් විෂයයක් වන අතර මධ්‍යම රජයට හිමි වන්නේ “ජාතික ක්‍රීඩා සංගම්” සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ බලය පමණකි. එහෙත් වර්තමානයේ දී ක්‍රීඩා විෂය කැබිනට් අමාත්‍යාංශයක් බවට පත් කර ඇත. එහෙත් රටේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධව අතිශය වටිනා සහ ප්‍රබලතම විෂයයක් වන “ස්වදේශ කටයුතු” වර්තමානයේ දී රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයක් ලෙසින් ක්‍රියාත්මක වේ. මෙය, අමාත්‍යාංශ විෂය පථයන් තීරණය කිරීම විවක්ෂණශීලීභාවයකින් තොරව සිදු කර ඇති බවට එක් උදාහරණයකි.

ii. මේ නිසා අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ සංයුතිය 25කට සීමා විය යුතු අතර ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින්ම එක් එක් අමාත්‍යාංශ සහ ඒවායේ විෂය පථය ද එක් එක් අමාත්‍යාංශ සතු ආයතන ද තීරණය කළ යුතු ය. මේ මගින් කලින් කලට අමාත්‍යාංශවල විෂය පථය සහ ඊට අදාළ ආයතන වෙනස් කිරීම සිදු නොවන අතර රාජ්‍යයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට මෙන්ම පාලනයේ කාර්යක්ෂමතාවයට ද එය ඉවහල් වනු ඇත.

iii. අමාත්‍ය මණ්ඩලයට අයත් නොවන වෙනත් කිසිදු අමාත්‍යවරයෙකු පත් නොකළ යුතු අතර පත් කරනු ලබන උපරිම නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරුන් ගණන ද 25කට සීමා විය යුතුය. එකී නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරුන් ද ස්වකීය අමාත්‍යාංශයේ විෂය පථය තුළ පමණක් කටයුතු කළ යුතුය.

iv. කිසියම් අවස්ථාවක දී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 47(3) ව්‍යවස්ථාව පරිදි ජාතික ආණ්ඩුවක් පිහිටුවා ගන්නා අවස්ථාවකදී වුව ද උපරිම අමාත්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව 25 කට සීමා විය යුතුය. ඒ මගින් ස්වකීය පටු ලාභ අපේක්ෂාවෙන් ජාතික ආණ්ඩුවකට එක් වන පිරිස් පාලනය කළ හැකි අතර ඒ මගින් වඩාත් සදාචාර සම්පන්න දේශපාලන සංස්කෘතියක් ගොඩ නගා ගැනීමට අත්තිවාරම දැමිය හැකිය.

v. සෑම අමාත්‍යාංශයක් සඳහාම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවේ නිර්දේශය මත ජනාධිපතිවරයා විසින් පත් කරනු ලබන ස්ථීර ලේකම්වරයකු සිටිය යුතුය.

එසේ පත් කරනු ලබන ස්ථීර ලේකම්වරයා කිසියම් සාධාරණ හේතුවක් මත වෙනත් අමාත්‍යාංශයක ලේකම්වරයකු ලෙස පත්කළහොත් මිස අදාළ අමාත්‍යාංශය පවත්නා කාල සීමාව පුරා ඔහු එම අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් ධුරය දැරිය යුතුය.

එසේ වුව ද, අකාර්යක්ෂමතාවය හෝ විනය විරෝධී කටයුත්තක් හේතු කොට ගෙන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවේ නිර්දේශය මත අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයකු ධුරයෙන් ඉවත් කිරීමේ හැකියාව ජනාධිපතිවරයාට ඇත.

අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයකු විශ්‍රාම යාමෙන් පසු රාජ්‍ය සේවයේ වෙනත් තනතුරකට පත් නොකළ යුතුය.

පත් කරනු ලබන ලේකම්වරයා ස්වකීය අමාත්‍යවරයාගේ උපදෙස් සහ මගපෙන්වීම යටතේ රටේ ක්‍රියාත්මක වන සාමාන්‍ය නීතියට සහ තත් කාලයේ දී බල පවත්වන්නා වූ නීතියට යටත්ව ස්වකීය අමාත්‍යාංශය සහ ඒ යටතේ ඇති දෙපාර්තමේන්තු පාලනය හා මෙහෙයවීම කළ යුතුය.

vi. අමාත්‍යවරයෙකු සඳහා පෞද්ගලික ලේකම්වරයෙකු පත් කර ගැනීමට අවකාශය සලසා දීම සුදුසු වුවද, පෞද්ගලික කාර්ය මණ්ඩලයක් පත් කරගැනීමට ඇති අවකාශය ඉවත් කළ යුතුය.

එමගින් රජයේ අමාත්‍යාංශ තුළ රජය සතු සම්පත් භාවිතා කරමින් දේශපාලන පක්ෂ ප්‍රවර්ධනය සඳහා වන ක්‍රියාකාරකම් සහ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට සිදු කරන අනිසි බලපෑම් අවම කිරීම ද සිදු වනු ඇත.

- vii. ප්‍රතිපත්තිමය කාරණා සම්බන්ධයෙන් වන අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකා අමාත්‍ය මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කිරීමට ප්‍රථම ඒවා අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය පිළිබඳ ප්‍රවීණයින්ගෙන් යුත් “ප්‍රතිපත්ති සභාවක්” පිහිටුවීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් බව අවධාරණය කරමු.

2.3.4 රාජ්‍ය සේවය

- i. රටක ස්ථිර විධායකය වන රාජ්‍ය සේවය රටක සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේදී අතිශය තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. රාජ්‍ය සේවය සහ දේශපාලන විධායකය අනවශ්‍ය ආකාරයට සමීප වීම සිදු නොවිය යුතු මෙන්ම එය අනවශ්‍ය ආකාරයෙන් එකිනෙකින් ඇත්වීම ද සිදු නොවිය යුතු බව ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය විශ්වාස කරයි.

1947 දී නිර්මාණය වන සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රමය මගින් දේශපාලන විධායකයේ අතකොළුවක් නොවූ රාජ්‍ය සේවයක් නිර්මාණය කිරීමට පසුබිම සකසා තිබූ අතර ඒ නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවය ආසියාවේ ආදර්ශමත් රාජ්‍ය සේවයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතී.

එහෙත් යල් පැන ගිය සමාජවාදී දේශපාලන මතවාදයන් අනුව යමින් 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් රාජ්‍ය සේවයේ ස්වාධීනත්වයට යොදා තිබූ විධිවිධාන ඉවත් කර රාජ්‍ය සේවය අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ ග්‍රහණයට යටත් කිරීමත් සමඟ රාජ්‍ය නිලධාරීන් අමාත්‍යවරයාගේ අවශ්‍යතාවයට පමණක් කටයුතු කරන සංස්කෘතියක් ශ්‍රී ලංකාවේ ආරම්භ විය.

මේ නිසා අද වන විට රාජ්‍ය සේවය හුදෙක් දේශපාලඥයින් විසින් දෙනු ලබන නියෝග ක්‍රියාත්මක කරන ආයතනයක් ලෙසින් පමණක් ක්‍රියාත්මක වන අතර එය විශේෂඥතාවයකින් යුත් වෘත්තීමය ලෙසින් සංවිධානය වූ ආයතනයක් බවට පත්කිරීම ඉතා කඩිනමින් කළ යුතු ය. ඒ මගින් අද වන විට රට ඇද වැටී ඇති අවාසනාවන්ත තත්ත්වයෙන් රට මුදවා ගැනීම සඳහා නායකත්වය ලබා දිය හැකි රාජ්‍ය සේවයක් ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්මාණය කරගත හැකිය.

වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දී ඇති බරපතල සමාජ ආර්ථික සහ දේශපාලන අර්බුදයට 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් හඳුන්වා දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූ මේ තත්ත්වය හේතු වී ඇත. මේ නිසා සමස්ත රාජ්‍ය සේවයම දේශපාලන විධායකයේ ග්‍රහණයට හසු වීම නිසා හුදෙක්

දක්ෂතාවය හෝ කුසලතාවය මත පදනම් නොවී දේශපාලන හිතවත්කම මත පමණක් රජයේ ඉහළ පෙලේ තනතුරු සඳහා පත් කිරීම අද සිදු වේ.

වර්තමාන අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරුන්ගෙන් 50% ක් ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවයෙන් පිටස්තර අයවලුන් වන අතර 22% ක් විශ්‍රාම ලත් රාජ්‍ය නිලධාරීන් වේ. රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරුන්ගෙන් 35% ක් ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවයෙන් පිටස්තර වූවන් වන අතර, විශ්‍රාම යාමෙන් පසු රාජ්‍ය ලේකම් තනතුරට පත් වූවන්ගේ සංඛ්‍යාව 15% කි. මෙම අනුපාතයම රජය අද වන විට ඇද වැටී ඇති තත්ත්වයට එක් හේතු සාධකයක් වී ඇති බව ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමයේ අදහස පමණක් නොව සිවිල් සංවිධාන බහුතරයක ද මතයයි.

ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවයෙන් පරිබාහිරව අමාත්‍යාංශ ලේකම් තනතුරුවලට සහ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ ලේකම් තනතුරුවලට පත්වූවන්ගෙන් බහුතරය සිවිල් පරිපාලනය පිළිබඳව හෝ රාජ්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳව අත්දැකීමක් නොමැති විශ්‍රාමික හමුදා නිලධාරීන්, වෛද්‍යවරුන් හෝ විශ්ව විද්‍යාලවල උගන්වනු ලැබූ ගුරුවරුන් වේ. මෙවැනි අයවලුන් හුදෙක් දේශපාලන හිතවත්කම මත පත් වූවන් වීම, රාජ්‍ය සේවය පමණක් නොව සමස්ත සමාජයම ඇද වැටී ඇති බරපතල අර්බුදයට හේතුවක් බව අපි නිරීක්ෂණය කරමු.

මේ නිසා වෘත්තීය ලෙසින් සංවිධානය වූ විශේෂඥ දැනුමක් සහිත රාජ්‍ය නිලධාරීන් වෙත අමාත්‍යාංශ සහ දෙපාර්තමේන්තුවල පාලනය භාර දිය යුතු ය. ඒ සඳහා ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය පහත යෝජනා ඉදිරිපත් කරයි.

- ii. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 54(1) වගන්තිය මගින් පිහිටුවා ඇති රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව නැවත බල ගැන්විය යුතුය. එම කොමිෂන් සභාවේ සංයුතිය පස් දෙනෙකුගෙන් සමන්විත විය යුතු අතර ඉන් තිදෙනෙක් වසර 15 කට වැඩි කාලයක් රාජ්‍ය සේවයේ විධායක ශ්‍රේණියේ සේවය කළ අයවලුන් විය යුතුය.
- iii. රාජ්‍ය සේවයේ නිලධාරීන් පත්කිරීම, මාරුකිරීම, උසස්කිරීම සහ ඔවුන්ගේ විනය පාලනය සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට අදාළ සියලු ප්‍රතිපත්තිමය කාරණා සම්බන්ධයෙන් විධිවිධාන සැලසීම රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් සිදු කළ යුතු ය.
- iv. අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරුන් පත් කිරීම ජනාධිපතිවරයා විසින් සිදු කළ යුත්තේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවේ නිර්දේශයන්ට අනුකූලවයි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව, සුදුස්සන් තිදෙනෙකුගෙන් යුත් නාම ලේඛනයක් ජනාධිපතිවරයා වෙත යොමු කළ යුතු අතර එකී

ලැයිස්තුවේ සිටින පුද්ගලයින් අතරින් එක් අයෙකු ජනාධිපතිවරයා විසින් අදාළ ලේකම් ධුරයට පත් කළ යුතුය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව ස්වකීය නිර්දේශ ලබා දීමේ දී රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ අදහස් සහ නිරීක්ෂණ ද ලබා ගත යුතුය.

- v. රාජ්‍ය සේවයේ සියලු පත්කිරීම්, උසස්කිරීම්, මාරුකිරීම් සහ ඔවුන්ගේ විනය පාලන බලතල රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවට හිමි විය යුතු ය.
- vi. දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් / දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් සහ ඒ ආකාරයේ වෙනත් නිලධාරීන් පත්කිරීම, මාරුකිරීම, උසස්කිරීම හා ඔවුන්ගේ විනය පාලන බලතල රාජ්‍ය සේවා කොමිසම සතුවිය යුතුය. ඒ අනුව දේශපාලන බලපෑමකින් තොරව ජ්‍යෙෂ්ඨතාවය සහ කුසලතාවය මත පදනම්ව එවැනි තනතුරු සඳහා පත්කිරීමට රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වඩාත් විනිවිදභාවයකින් යුතු ප්‍රතිපත්ති සකස් කරගත යුතුය.
- vii. වර්තමානයේ දී වඩාත් අර්බුදයට ලක්ව ඇති රාජ්‍ය සංස්ථා, ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල සහ අධිකාරීවල ප්‍රධානීන්ගෙන් බහුතරයක් අමාත්‍යවරයාගේ අභිමතයට පමණක් පත්වන අදාළ ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳව හෝ කළමනාකරණය පිළිබඳ හෝ අවබෝධයක් ඇති අයවලුන් නොවේ. මේ නිසා රාජ්‍ය සංස්ථා, ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල, අධිකාරී සහ වෙනත් ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන සඳහා ප්‍රධානීන් පත් කිරීම ද ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවේ අනු කමිටුවේ නිර්දේශ මත අදාළ පත්කිරීමේ බලධරයා විසින් සිදු කළ යුතුය. ඒ මගින් අදාළ ක්ෂේත්‍රයේ දක්ෂයින් සහ ප්‍රවීණයින් එම ආයතන ප්‍රධානී තනතුරුවලට පත්කළ හැකි වන අතර රජයට බරක් නොවී එම ආයතන ඉදිරියට ගෙන යාමට ද හැකි වනු ඇත. මහජන නියෝජිතයෙක් ලෙස කටයුතු කරන හෝ කර ඇති හෝ පුද්ගලයෙකු මෙම තනතුරුවලට පත් නොකළ යුතු ය. මෙම ආයතනයක සභාපතිවරයෙකු ලෙස කටයුතු කරන ලද පුද්ගලයෙකු කිසිදු මැතිවරණයක් සඳහා නාමයෝජනා ලබා දීමට නොසුදුස්සෙකු විය යුතුය. එසේම, ඔවුන් පූර්ණකාලීනව එම තනතුරුවලට පත් කළ යුතු වේ.
- viii. රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව සතු බලය අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරුන් සහ වෙනත් නිලධාරීන් වෙත අභිනියෝජනය කර ඇත. එහෙත් 19 වන අණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක වන කාලයේ දී පවා එම අභිනියෝජිත බලතල ස්වාධීනව ක්‍රියාත්මක වූයේ ද යන්න සැක සහිතය. මේ නිසා විධායක සභයේ සියලු නිලධාරීන් සම්බන්ධ බලය අභිනියෝජනය නොකර සෘජුව රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් හෝ එහි අනු කමිටු විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීම සුදුසු බව ද යෝජනා කරමු. ඒ මගින් දැනට එක් එක් ස්ථාන මගින් සිදු කෙරෙන විධායක සේවාවන්ගේ පාලන කටයුතු එකම ස්ථානයක් වෙතින් සිදු කර ගැනීමේ හැකියාව ලැබේ.

2.3.5. අල්ලස් හෝ දූෂණය සම්බන්ධයෙන් වන බලය

- i. 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශන කොමිෂන් සභාව පිහිටුවා අල්ලස සහ දූෂණය රටින් තුරන් කිරීමට උත්සාහ කළ ද එය 100% සාර්ථක වී නොමැති බව මේ වන විට රටේ ඇතිව පවත්නා මහජන මතයෙන්ම නිරූපණය වේ.
- ii. මේ නිසා අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශන කොමිෂන් සභාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන්ම අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන ශක්තිමත් කළ යුතුය.

2.3.6. ව්‍යවස්ථාදායකය

- i. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 70(1) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව පාර්ලිමේන්තුව වාර අවසාන කිරීම ජනාධිපතිවරයා සතු අභිමත බලයකි. එහෙත් කිසිදු සීමාවකට යටත් නොවී පාර්ලිමේන්තුව වාර අවසාන කිරීමට ජනාධිපතිවරයා සතුව ඇති බලය පාර්ලිමේන්තුවේ ස්වාධිපත්‍යයට හානියකි. එම නිසා ජනාධිපතිවරයා සතු එම බලතල සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් කිරීම හෝ පාර්ලිමේන්තුව වාර අවසාන කිරීමට කිසියම් සීමාවක් පැනවීම වඩාත් සුදුසුය.
- ii. රාජ්‍ය මූල්‍ය පාලනය සම්බන්ධයෙන් බලය ඇත්තේ පාර්ලිමේන්තුවට වේ. එහෙත් මූල්‍ය පාලනය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන මන්ත්‍රීවරුන්ට විමධ්‍යගත අයවැය ක්‍රමය මගින් මුදල් ලබා දීම මූල්‍ය පාලනය පිළිබඳව අවිනිශ්චිත බවක් ඇති කරයි. එය ස්වභාව යුක්තියේ මූලධර්මයන්ට ද පටහැනි වන අතර මහජන මුදල් නිෂ්ප්‍රයෝජන කාර්යයන් සඳහා වියදම් කිරීමට ද හේතු වේ. මේ නිසා විමධ්‍යගත අයවැය යෝජනා ක්‍රමය අහෝසි කළ යුතු බවට යෝජනා කරමු.
- iii. දැනට පාර්ලිමේන්තුවේ මූල්‍ය පාලනය සඳහා ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය ගිණුම් කාරක සභාව සහ පොදු ව්‍යාපාර කාරක සභාව තව දුරටත් ශක්තිමත් කළ යුතු යැයි අපි යෝජනා කරමු.
- iv. ඒ අනුව රාජ්‍ය මුදල් අවභාවිත කරන ලද සහ රාජ්‍ය මුදල් අවභාවිත කිරීම සම්බන්ධව තීරණ ගන්නා ලද නිලධාරීන් සහ දේශපාලඥයින් රජයට අහිමි වූ මුදල් අධිභාර අයකර ගැනීමටත් ඔවුන් අධිකරණ ක්‍රියාවලියක් වෙත යොමුකර දඬුවම් පැමිණවීමටත් උක්ත කාරක සභාව වෙත බලතල ලැබෙන ආකාරයට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සංශෝධනය කළ යුතුය.

- v. මනා සම්බන්ධීකරණයකින් යුතුව විධිමත්ව හා ප්‍රතිඵලදායී ලෙස රජයේ ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් සකස් කිරීමට මගපෙන්වීම සඳහා පාර්ලිමේන්තු ආංශික අධීක්ෂණ කාරක සභා ක්‍රමය (Sectoral Oversight Committee) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින්ම ස්ථාපිත කිරීම හා එම කමිටුවල නිසි ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා විධිවිධාන සැකසීම.

- vi. පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ට, පාර්ලිමේන්තුවට පත්වීමෙන් අනතුරුව පක්ෂ මාරු කිරීමට ඇති අවකාශය අසුරාලන ආකාරයේ නීති ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට ඇතුළත් කළ යුතුය. ඒ මගින් හුදෙක් මුදල් සහ තනතුරු මත පදනම්ව පක්ෂ මාරු කිරීමට මහජන නියෝජිතයින් පෙළඹීම වලක්වා ගත හැකි අතර පක්ෂ විනය ආරක්ෂා කර ගැනීමට ද හැකි වේ. රටේ මහජනතාව විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබ ඇති දුෂිත දේශපාලන සංස්කෘතිය වෙනස් කිරීමට මෙම විධිවිධානය හේතු වනු ඇත. එසේම මහජනතාව තුළ ව්‍යවස්ථාදායකය සම්බන්ධයෙන් වන විශ්වාසය නැවත ගොඩනැගීම සඳහා ද මෙම විධිවිධානය හේතු වනු ඇති බවට අපි විශ්වාස කරමු.

03. ආර්ථික කළමනාකරණය



3.1. වර්තමාන පසුබිම

වර්තමානයේ ආර්ථික, සමාජයීය සහ දේශපාලන අර්බුද සියල්ලටම මුහුණ දීමට ශ්‍රී ලංකාවට සිදු වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාව නැවතත් ඇයගේ ආර්ථික, සමාජයීය සහ දේශපාලන ජීවිතයේ සාමාන්‍ය ඵලදායී මාවතට ගෙන ඒමට සහ ඉන් පසුව ක්‍රමයෙන් දියුණු වෙමින් ගමන් කිරීමට, නව පසුබිමක් යටතේ අන්තර් සම්බන්ධිත ක්‍රියාමාර්ග මාලාවක් ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම ක්‍රියාමාර්ග ගතානුගතික ක්‍රියාමාර්ග වලින් බැහැර විය යුතු අතර දේශපාලන කාරණා මත ද පදනම් නොවිය යුතු ය.

පවතින ආර්ථික අර්බුදය, සමාජ හා ආර්ථික ව්‍යුහාත්මක සාධක සහ දේශපාලන ආර්ථික රාමුව තුළ පවතින අනතුකුල ප්‍රතිපත්ති සාධකවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති වූ ද්විත්ව හිඟයන්ගේ ප්‍රතිඵලයකි. වෙනත් වචන වලින් කිවහොත්, දිගින් දිගටම පැවති තිරසර නොවන අයවැය හිඟයන්, ආර්ථික වශයෙන් ඵලදායී නොවන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා රාජ්‍ය සම්පත් යෙදවීම, වාණිජ අනුපාත යටතේ දරාගත නොහැකි විදේශීය ප්‍රමාණයක් ලබා ගැනීම වැනි හේතු වර්තමාන ආර්ථික අර්බුදයට දායක වී ඇත. පාස්කු ඉරිදා ප්‍රහාරය, යථාර්ථවාදී නොවන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග, COVID-19 වසංගත තත්ත්වය හා රුසියා-යුක්‍රේන ගැටුම්කාරී තත්ත්වය මගින් අර්බුදය තවදුරටත් උග්‍ර වී ඇත. වත්මන් ආර්ථික අර්බුදයේ විෂය පථයට, විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා අර්බුදය, රටේ ශ්‍රේණිගත කිරීම පහත වැටීම හේතුවෙන් ණය ගැනීම සඳහා පවතින සීමිත ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ ප්‍රවේශය, රුපියල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා අර්බුදය සහ මුදල් ප්‍රවාහ අර්බුදය ඇතුළත් වේ.

මෙම ආර්ථික අර්බුදය දැනට පවතින සමාජ හා දේශපාලන අර්බුදය හා බැඳී පවතින බැවින් ආර්ථික අර්බුදය විසඳීම සඳහා වන යෝජනා සමාජ හා දේශපාලන අර්බුදය සමනය කිරීමට සමගාමීව ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ. මෙම සන්දර්භය තුළ, ආර්ථික අර්බුදය කළමනාකරණය කිරීම සහ ජය ගැනීම සඳහා වූ ක්‍රියාමාර්ග පහත පරිදි අදියර තුනකින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

- (අ) වහාම ක්‍රියාත්මක කළ යුතු (කෙටි කාලීන) ක්‍රියාමාර්ග
- (ආ) මාධ්‍ය කාලීන ක්‍රියාමාර්ග
- (ඇ) දීර්ඝ කාලීන ක්‍රියාමාර්ග

3.2. ආර්ථික අර්බුදයේ මානයන්

රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සැලකීමේදී, රාජ්‍ය බැංකුවලින් අයිතා පහසුකම්කින් තොරව තම පුනරාවර්තන වියදම් කාලෝචිත ලෙස මූල්‍යකරණය කිරීමට රජය උත්සාහ දරමින් සිටී. වැටුප් හා දීමනා, විශ්‍රාම වැටුප්, සමාදේධි සහ අනෙකුත් අනිවාර්ය සමාජ ගෙවීම් ඇතුළුව අනිවාර්ය වියදම් ගෙවීමට ආසන්න වශයෙන් රුපියල් බිලියන 1,680 ක මුදලක් වාර්ෂිකව අවශ්‍ය වේ. මීට අමතරව, ඖෂධ සැපයීම, මහජන උපයෝගීතා, පොලී ගෙවීම්, අත්‍යවශ්‍ය සහනාධාර ගෙවීම්, අයවැය මත යැපෙන රාජ්‍ය ආයතන සහ අනෙකුත් පුනරාවර්තන ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධ මාසික වියදම් සඳහා රාජ්‍ය ආදායමට දැරිය නොහැකි සැලකිය යුතු මුදල් ප්‍රවාහයක් එකාබද්ධ අරමුදලෙන් අවශ්‍ය වේ.

විදේශ විනිමය ප්‍රතිපත්ති සැලකීමේදී, වගකිවයුතු රජයක් ලෙස, අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය, ඖෂධ, ඉන්ධන (බනිජ තෙල්, LPG සහ ගල් අඟුරු) ආනයනය සම්බන්ධ විදේශ විනිමය වියදම් පියවා ගැනීම හා ණය සේවාකරණය සඳහා දළ වශයෙන් ඇ.ඩො. මිලියන 1,200 ක අවම මුදලක් මාසිකව වෙන් කිරීමට අවශ්‍ය වේ.

කෙසේ වුවද, විදේශ ණය සේවාකරණය සම්බන්ධ නව අන්තර්කාලීන ප්‍රතිපත්තිය හේතුවෙන් විදේශ ණය ගෙවීම සඳහා අවශ්‍ය විදේශ විනිමය තාවකාලිකව අදාළ නොවේ. මෑත කාලීන විදේශ විනිමය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ද විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ බිඳ වැටීමට සහ අවිධිමත් විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ අධි ක්‍රියාකාරීත්වයට දායක වී ඇති අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රුපියල අඛණ්ඩව අවප්‍රමාණය වීම, ආනයනික අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ හිඟ වීම සහ රට තුළ ආනයන හා සම්බන්ධ උද්ධමන පීඩනය ඉහළ යමින් පවතී.

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය මෙහෙයුම් පහත පරිදි සාරාංශගත කළ හැකිය.

රුපියල් බිලියන

විස්තරය	2019	2020	2021
රාජ්‍ය ආදායම	1,899	1,373	1,324
රාජ්‍ය වියදම	3,338	3,041	3,033
පුනරාවර්තන වියදම්	2,425	2,548	2,551
ජංගම ගිණුම් ශේෂය	-534	-1,180	-1.227
ප්‍රථමික ශේෂය	-538	-687	-
අයවැය හිඟය	-1,439	-1,668	-
නිල සංචිත වත්කම් (ඇ.ඩො. මිලියන)	7,648	5,664	3,100**

මූලාශ්‍රය: මුදල් අමාත්‍යාංශය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ලෝක බැංකුව. ** 2021 දෙසැම්බර්

2019 වසරේ ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ හා පාස්කු ඉරිදා ප්‍රභා‍රයේ මෙන්ම Covid -19 වසංගත තත්ත්වයේ බලපෑම් හේතුවෙන් 2017 වසරේදී 13.7% ක් වූ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස ප්‍රදාන හැර මූල්‍ය ආදායම 2020 වසර වන විට 9.1% දක්වා අඩු විය. මූල්‍ය ආදායම හා දළ දේශීය නිෂ්පාදනය අතර අනුපාතය සැලකූ විට එය ලෝකයේ අඩුම අනුපාතවලින් එකකි.

නිල සංචිත වත්කම් 2022 මාර්තු මාසයේදී ඇ.ඩො. මිලියන 1,939 ක් වූ අතර එයට SWAP විධිවිධානවල ආදායමද ඇතුළත් විය.

3.3. වහාම ක්‍රියාත්මක කළ යුතු (කෙටි කාලීන) ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග

පවතින ආර්ථික අර්බුදයට හේතු වන සාධකවලට ව්‍යුහාත්මක සාධක සහ ප්‍රතිපත්තිමය සාධක යන දෙකම ඇතුළත් වන අතර, ආර්ථික අර්බුදයේ ව්‍යුහාත්මක සාධකවල බලපෑම් අවම කර ගැනීම සඳහා මාධ්‍ය කාලීන හා දීර්ඝ කාලීන ක්‍රියාමාර්ග ගත හැකි අතර, ආර්ථික අර්බුදයේ ප්‍රතිපත්තිමය සාධකවල බලපෑම් අවම කරගැනීම සඳහා මාධ්‍ය කාලීන හා කෙටි කාලීන ක්‍රියාමාර්ග ගත හැකි වේ.

ඒ අනුව, ආර්ථික අර්බුදය තුරන් කිරීම/අවම කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ ව පහත සඳහන් ප්‍රතිපත්තිමය හා පරිපාලන ක්‍රියාමාර්ග මාස 04 සිට 06 දක්වා කාල සීමාවක් තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජනා කරනු ලැබේ.

3.3.1. මූල්‍ය ආදායම් උත්පාදනය සඳහා ප්‍රතිපත්ති සහ පරිපාලන ක්‍රියාමාර්ග

- i. අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බද්ද (Advance Personal Income Tax - APIT) වෙනුවට 2018 දී භාවිත කළ උපයන විට ගෙවීමේ (PAYE) බදු ක්‍රමය නැවත හඳුන්වා දීම සහ බදු ගෙවිය යුතු ආදායම් සීමාවට ඉහලින් ඇති සියලුම නිදහස් කිරීම් ඉවත් කිරීම.
- ii. APIT/PAYE බදු ගෙවීමට යටත් වන රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි සියලුම නිලධාරීන් අදාළ ආයතන/සේවා යෝජකයින් මගින් නොව පෞද්ගලිකව තම වැටුපෙන් බදු ගෙවීම අනිවාර්ය කිරීම හා මෙමගින් රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි ඉතිරි වන මුදල් වහාම මුදල් පනත යටතේ නියාමනය කරනු ලබන විශේෂ බදු ගෙවීමක් ලෙස ඒකාබද්ධ අරමුදල වෙත මාරු කිරීම.
- iii. 2018 වසරේදී අනුගමනය කළ පරිදි අවුරුදු 60 සහ ඊට වැඩි ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්ගේ පොලී ආදායම් සහ විදේශ ජ්‍යෙෂ්ඨවලින් ලැබෙන ආදායම් බදු ගෙවීමවලින් නිදහස් වන පරිදි රඳවා ගැනීමේ බද්ද (Withholding Tax - WHT) නැවත හඳුන්වා දීම.

- iv. ඉදිරි මාස 24 ක කාල සීමාවක් සඳහා, ගැසට් පත්‍ර හෝ පනත් මගින් නියාමනය කරනු ලබන නිදහස් කිරීම් හැර භාණ්ඩ ආනයනයේදී සිදු කරනු ලබන සියලුම පරිපාලන බදු / බදු නිදහස් කිරීම් වහාම අත්හිටුවීම.
- v. බදු පදනම පුළුල් කිරීම සඳහා, දේශීය ආදායම් පනතට සහ එකතු කළ අගය මත බද්දට සංශෝධන සිදු කිරීම මගින් පුද්ගලික ආදායම් බදු ගෙවිය යුතු ආදායම් මට්ටම සහ එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවිය යුතු පිරිවැටුම් මට්ටම සංශෝධනය කිරීම.
- vi. ආයතනික ආදායම් බද්දෙන් (Corporate Income Tax) නිදහස් කිරීම නිසි ක්‍රමවේදයක් ඔස්සේ සිදු කිරීම හා ඕනෑම නිදහස් කිරීමක් නිදහස් කළ දින සිට උපරිම වසර 03 කට පමණක් සීමා කිරීම. (ආයෝජන දිරි ගැන්වීම සඳහා වන ක්‍රියාමාර්ග මීට ඇතුළත් නොවේ.)
- vii. අත්‍යවශ්‍ය අභාර ද්‍රව්‍ය හැර අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය සඳහා එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතය 08% සිට 12% දක්වා වැඩි කිරීම.
- viii. සියලුම රේගු නඩු කටයුතු (Customs Case Inquiries) අවසන් කිරීම සඳහා ව්‍යවස්ථාපිත කාල සීමාවක් ලෙස මාස හයක කාල සීමාවක් දේශීය ආදායම් පනතේ හා විදේශ විනිමය පනතේ පරිදි හඳුන්වා දීම. (රේගු ආඥාපනත යටතේ රෙගුලාසි ප්‍රකාශයට පත් කිරීම හෝ රේගු ආඥාපනත සංශෝධනය කිරීම මගින්)

3.3.2. රාජ්‍ය මූල්‍ය වියදම් කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය සහ පරිපාලන ක්‍රියාමාර්ග

- i. ඉදිරි මාස 24 ක කාලය සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ විධායක නිලධාරීන් සඳහා ලබා දෙනු ලබන මාසික ඉන්ධන ප්‍රමාණයෙන් තවත් ඉන්ධන ලීටර් 05ක ප්‍රමාණයක් අඩු කිරීම (දිස්ත්‍රික්/ප්‍රාදේශීය පරිපාලනයේ නිලධාරීන් හැර).
- ii. රාජ්‍ය ව්‍යවසාය, ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල, කොමිෂන් සභා ආදිය ද ඇතුළුව සියලුම රාජ්‍ය ආයතනවල නිලධාරීන්ට ඒකාබද්ධ අරමුදලින් ගෙවනු ලබන දිරි දීමනා සහ ප්‍රසාද දීමනා ගෙවීම වසර දෙකක කාල සීමාවක් සඳහා නතර කිරීම.
- iii. ලාභ ලබන රජය සතු ව්‍යාපාරවල සේවය කරන නිලධාරීන්ට වාර්ෂික වර්ධන අනුපාතයට සමානුපාතික ප්‍රසාද දීමනා යෝජනා ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම. ඕනෑම අත්තිකාරම් / අතුරු ප්‍රසාද දීමනාවක් වාර්ෂික අවසාන ප්‍රසාද දීමනාවෙන් අඩු කළ යුතුය. පාඩු ලබන ව්‍යවසායයන් සම්බන්ධයෙන්, එවැනි ව්‍යවසායයන් පෙර වසරවලට වඩා වාර්ෂික අලාභය අඩු කළහොත්

ප්‍රසාද දීමනාව ගෙවිය හැකි අතර, එහිදී ප්‍රසාද දීමනාව අවම වන පාඩුවෙන් 10% ක උපරිමයකට සීමා කළ යුතුය. තව ද, දිරි දීමනා හා බෝනස් ගෙවීම් ආදිය අදාළ ආයතනවල වාර්ෂික කාර්යසාධනය මත පදනම් විය යුතු අතර ඒවා සාමූහික ගිවිසුම් සඳහා ඇතුළත් නොකළ යුතු වේ.

- iv. සියලුම ආකාරයේ සාමාන්‍ය දිරි දීමනා ගෙවීම් (ක්‍රියාකාරකම් / කාර්ය සාධනය මත පදනම් වූ දිරිගැන්වීම් හැර) ලාභ ලබන රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් සඳහා තනි පොදු දිරිගැන්වීමේ යෝජනා ක්‍රමයක් ලෙස ඒකාබද්ධ කොට නැවත සකස් කිරීම.
- v. වසර දෙකක කාල සීමාවක් සඳහා, ජීවන වියදම් දීමනා, ඉන්ධන දීමනා හා සන්නවේදන දීමනා හැර අනෙකුත් දීමනා (අතිකාල හා යම් යම් නිලධාරීන්ට ලබා දී ඇති වෙනත් විශේෂ දීමනා), අදාළ නිලධාරීන්ගේ මූලික වැටුපෙන් 100% නොඉක්මවන පරිදි සීමා කිරීම.
- vi. 2022 අයවැය යටතේ මෙතෙක් ආරම්භ කර නොමැති සියලුම දේශීය අරමුදල් යොදවනු ලබන ප්‍රාග්ධන ව්‍යාපෘති අත්හිටුවීම. කෙසේ වුවද, මෙතෙක් ආරම්භ නොකළ ප්‍රාග්ධන ව්‍යාපෘති සම්බන්ධයෙන් යම් නීතිමය බැඳීමක් තිබේ නම්, භාණ්ඩාගාර ලේකම්වරයාගේ එකඟතාව මෙම තීරණය ගැනීමෙන් පසු සති දෙකක කාල සීමාවක් ඇතුළත ලබා ගත යුතුය. තවද, අයවැය ප්‍රතිපාදන හරහා ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතින ප්‍රාග්ධන ව්‍යාපෘති සමාලෝචනය කිරීමට විශේෂ කමිටුවක් පත් කළ යුතුය.
- vii. සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රවල අත්‍යවශ්‍ය හේතූන් මත ප්‍රාග්ධන වත්කම් අඩු කළ නොහැකි නම් පමණක් මිස පුනරුත්ථාපන කටයුතු සහ ප්‍රාග්ධන වත්කම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වන ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා අයවැය ප්‍රතිපාදනවලින් 25% අනිවාර්ය අයවැය ඉතිරිකිරීම් (අයවැය කප්පාදුව) සීමාව පැනවීම.
- viii. සියලුම පාසැල් සිසුන්ට පාසැල් නිල ඇඳුම් බෙදා හැරීම සඳහා කුපන් යෝජනා ක්‍රමය නැවත හඳුන්වා දීම.
- ix. ගාස්තු අයකරනු ලබන සේවාවන් සඳහා වියදමට සරිලන ගාස්තු අය කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් සැකසීම. (උදා: මුද්දර)
- x. ඉදිරි මාස 24 ක කාලය තුළ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් හා පළාත් සභා මන්ත්‍රීවරුන් සඳහා වන සන්නවේදන දීමනා සහ අනෙකුත් සියලුම දීමනා 50% කින් අඩු කිරීම.

- xi. සියලුම රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ අභේදී කර මිලහ මහ මැතිවරණය දක්වා එම අමාත්‍යාංශ විෂයයන් අදාළ කැබිනට් අමාත්‍යාංශ යටතට පත් කිරීම.
- xii. පාඩු ලබන හෝ අඩු කාර්ය සාධනයක් ඇති ඇතැම් රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් ඒකාබද්ධ කිරීමට හෝ වසා දැමීමට ඇති හැකියාව සමාලෝචනය කිරීමට සහ පරීක්ෂා කිරීමට කමිටුවක් පත් කිරීම.
- xiii. රජයේ ඇතැම් දෙපාර්තමේන්තු සිරස් අතට සහ තිරස් අතට ඒකාබද්ධ කිරීමට හෝ වසා දැමීමට ඇති හැකියාව සමාලෝචනය කිරීමට සහ පරීක්ෂා කිරීමට කමිටුවක් පත් කිරීම සහ කාර්යභාරයන් ද්විතීයකරණය වන ආයතන ඒකාබද්ධ කර කාර්ය මණ්ඩලය අඩු කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- xiv. නිදහස් දිනය සහ අත්‍යවශ්‍ය ජාත්‍යන්තර දින සැමරුම් උත්සව අදාළ අමාත්‍යාංශ මගින් පමණක් අවම වියදමක් යටතේ සංවිධානය කළ යුතු අතර, ඉදිරි මාස 24 ක කාලයක් සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ අනෙකුත් සියලුම ආකාරයේ සැමරුම් සහ උත්සව අත්හිටුවීම.
- xv. අත්‍යවශ්‍ය රැස්වීම් හැරුණු කොට අනෙකුත් සියලු ආකාරයේ රැස්වීම් මාර්ගගත ක්‍රමවේදයන් ඔස්සේ පමණක් පැවැත්වීම.
- xvi. බැංකු පද්ධතිය හරහා ප්‍රතිමූල්‍යකරණ පහසුකම යටතේ අපනයන වෙළෙඳපොළ සඳහා කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන් ආරම්භ කිරීමට කැමති ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික මට්ටමේ රාජ්‍ය සේවකයින් සඳහා සහනදායී මූල්‍ය පැකේජයක් සහිත ස්වේච්ඡා විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම හා එමගින් හිස්වන තනතුරු යටපත් කිරීම.
- xvii. සුබසාධක ප්‍රතිලාභ පනතින් (Welfare Benefits Act) අපේක්ෂිත පරිදි තවදුරටත් ප්‍රමාදයකින් තොරව සියලුම සුබසාධක යෝජනා ක්‍රම ඒකාබද්ධ කොට තනි සමාජ ජාල පද්ධතියක් යටතට පත් කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- xviii. දැනට පවතින විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය තිරසාර නොවන / කළමනාකරණය කළ නොහැකි ක්‍රමයක් බැවින් රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට නව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් හා විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදලක් හඳුන්වා දීම.

3.3.3. විදේශ විනිමය ගලා ඒම ප්‍රවර්ධනය සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය සහ පරිපාලන ක්‍රියාමාර්ග

- i. සංක්‍රමණික සේවකයන් අතර විදේශ ප්‍රේෂණ සඳහා බැංකු පද්ධතිය භාවිතා කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ එහි සුරක්ෂිතභාවය පිළිබඳව ඔවුන්ව දැනුවත් කිරීමට විදේශ රටවල ස්ථාපිත කොට ඇති ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල වෙත වගකීම පැවරීම හා එම දූත මණ්ඩලවලට නිශ්චිත මාසික ඉලක්ක ලබා දීම. (රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකයන්ට ශ්‍රී ලාංකික සංක්‍රමණික සේවකයන් සහ පුහුණු

ශ්‍රමිකයන් වෙත ළඟා වීමට ඔවුන්ගේ විනෝදාස්වාද දීමනාවෙන් කොටසක් භාවිතා කළ හැකිය).

- ii. පුහුණු සංක්‍රමණිකයන් ඇතුළු සංක්‍රමණික සේවකයින් සඳහා දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීම. මෙම යෝජනා ක්‍රමය විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල සහ අනෙකුත් අදාළ ආයතනවල සහයෝගීතාවයෙන් විශ්‍රාම වැටුප් දෙපාර්තමේන්තුව හරහා ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- iii. ඉන්දියාව විසින් ලබා දී ඇති සැපයුම්කාර ණය පහසුකමට (Supplier's Credit Facility) සමාන පහසුකම් ලබා ගැනීම සඳහා චීනය, රුසියාව, ඕස්ට්‍රේලියාව, මැදපෙරදිග රටවල් වැනි මිත්‍ර රටවල් සමඟ සාකච්ඡා කිරීම.
- iv. 2022-2023 කාලය අතරතුර යම් මාසයකදී, 2019 වසරේ පැවති මට්ටමට හෝ ඊට ඉහළ මට්ටමට සංචාරකයින් සඳහා මෙරටට ආරාධනා කර ඇති සංචාරක ක්‍රියාකරුවන් / හෝටල් හිමියන් සඳහා දිරි දීමනා ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම. මෙම ගෙවීම් සංචාරක අරමුදලින් ගෙවිය හැකිය.
- v. ලෝක බැංකුව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව සහ අනෙකුත් රටවල් වෙතින් අන්තර්ජාලිත මූල්‍ය පහසුකම් (Bridging Financing Facility) ලබා ගැනීම සඳහා සාකච්ඡා කිරීම.
- vi. ලෝක බැංකුව, ගෝලීය අරමුදල, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය හා වෙනත් අදාළ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ මූල්‍ය ආධාර හෝ ඖෂධ සහ සෞඛ්‍ය ආශ්‍රිත උපකරණ ආධාර ලබා ගැනීම සඳහා සාකච්ඡා කිරීම.
- vii. කෘෂි නිෂ්පාදන හෝ ආහාර නිෂ්පාදන සඳහා මූල්‍ය ආධාර හෝ කාරුණික ආධාර සඳහා ලෝක ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය සහ ලෝක ආහාර වැඩසටහන සමඟ සාකච්ඡා කිරීම.
- viii. "විදේශ විනිමය නොවන පදනම" ("No Foreign Exchange") මත හා ඇමෙරිකානු ඩොලර් වලින් බදු ගෙවීමට මෙන්ම CIF අගයෙන් 50% ක් පුද්ගලික / ව්‍යාපාරික විදේශ මුදල් ගිණුමේ අවම වශයෙන් මාස 24 ක කාලයක් පවත්වා ගැනීමේ කොන්දේසිවලට යටත්ව මෝටර් වාහන ආනයනය කිරීමට අවසර ලබා දීම.
- ix. 2022 වර්ෂයේදී මෙරටට විදේශ විනිමය ප්‍රේෂණය කරනු ලබන සහ අවම වශයෙන් මාස 24 ක කාල සීමාවක් සඳහා පුද්ගලික විදේශ මුදල් ගිණුමක (PFCA) ඇ.ඩො. 50,000 ක අවම ශේෂයක් පවත්වාගෙන යනු ලබන සංක්‍රමණික ශ්‍රමිකයන් හා ද්විත්ව පුරවැසියන් සඳහා

ඉදිකිරීම් පිරිවැය පොලී රහිත වාරික මගින් අය කරගනු ලබන මහල් නිවාස යෝජනා ක්‍රමයක් උප නාගරික ප්‍රදේශවල ක්‍රියාත්මක කිරීම.

- x. ඉදිරි මාස 24 ක කාල සීමාව තුළ තම පුද්ගලික විදේශ මුදල් ගිණුමට (PFCA) මසකට අවම වශයෙන් ඇ.ඩො. 500 ක් ප්‍රේෂණය කරන මෙන්ම ඇ.ඩො. 3,000ක අවම ශේෂයක් පවත්වා ගෙන යනු ලබන සංක්‍රමණික ශ්‍රමිකයින් සඳහා 2% පොලී අනුපාතයක් යටතේ නිවාස ණය යෝජනා ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීම.

3.3.4 විදේශ විනිමය පිටතට ගලායාම අඩු කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිය සහ පරිපාලන ක්‍රියාමාර්ග

- i. ඉදිරි වසර 03 සිට 05 දක්වා කාල සීමාව තුළ දී ඇමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 05 කට වඩා ඉතිරි කර ගත හැකි වන පරිදි ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ අනුග්‍රහය යටතේ විදේශ ණය ගෙවීම් සහන ලබා ගැනීමට හා නැවත සැලසුම් කිරීම සඳහා සාකච්ඡා කිරීම.
- ii. අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය, අමුද්‍රව්‍ය / අතරමැදි භාණ්ඩ ආනයනය කිරීම සඳහා ණයවර ලිපි සඳහා වන ඉල්ලීම් පිළිගැනීමට සහ 2022 අප්‍රේල් 09 දිනැති අංක 2274/42 ගැසට් පත්‍රයේ දක්වා ඇති අත්‍යවශ්‍ය නොවන සහ හදිසි නොවන භාණ්ඩ අධෛර්යමත් කිරීමට වාණිජ බැංකු දිරිමත් කිරීම.

3.4. පොදු යෝජනා

- i. සියලුම මූල්‍ය ගනුදෙනු සිදුකරන අවස්ථාවේදී පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගේ සහ රාජ්‍ය ආයතන ඇතුළු රාජ්‍ය සේවකයන්ගේ මූල්‍ය විනිවිදභාවය, වගකීම සහ වගවීම සඳහා රාමුවක් හඳුන්වා දීම.
- ii. අයවැය ප්‍රතිපාදනවලට පෙර රාජ්‍ය අංශයේ ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු සඳහා ප්‍රතිඵල පදනම් කරගත් රාමුවක් හඳුන්වා දිය යුතු අතර, විෂය පථය, ගුණාත්මකභාවය, කාලසටහන සහ පිරිවැය යන සීමාවන් හතර තුළ ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු ක්‍රියාත්මක කිරීම සහතික කළ යුතුය.
- iii. අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ අසාධාරණ ලෙස වෙළඳාම් කිරීම වැළැක්වීමට සහ අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩවල බදු සහන වලින් ලැබෙන ප්‍රතිලාභ වැළැක්වීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීම සඳහා පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය පනත සංශෝධනය කිරීම.
- iv. අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ අසාධාරණ ලෙස වෙළඳාම් කිරීමෙන් ඕනෑම ව්‍යාපාරික ආයතනයක් ලබා ගන්නා ප්‍රතිලාභ සහ අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩවල බදු සහන වලින් ලැබෙන ප්‍රතිලාභ මත දේශීය

ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට විශේෂ බද්දක් අයකර ගැනීමට හැකි වන පරිදි දේශීය ආදායම් පනත සංශෝධනය කිරීම.

- v. ඉන්ධන මිල සූත්‍රය නැවත හඳුන්වා දීම හා ධීවරයින්, වතු කම්කරුවන්, පොදු ප්‍රවාහන සේවා, සුළු පරිමාණ ව්‍යවසායකයින් සහ හඳුනාගත් වෙනත් අවශ්‍යතා ඇති කණ්ඩායම්වලට පමණක් සහනාධාරයක් ලබා දීම.
- vi. ග්‍රාමීය නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය නැවත ස්ථාපිත කිරීම සඳහා 2022 මහ කන්නයට පෙර පුද්ගලික අංශය සමග සහයෝගයෙන් පොහොර සහනාධාරය ලබා දීම. (දැනට යූරියා කිලෝග්‍රෑම් 50 ක් අවිධිමත් වෙළඳපොළේ රු. 30,000 කට අලෙවි වේ.) (කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රය යටතේ මේ පිළිබඳව වැඩිදුර යෝජනා ඉදිරිපත් කොට ඇත.)
- vii. එලදායි නොවන ආකාරයෙන් උද්ධමනය කරන ලද පිරිවැය ව්‍යුහයක් සහිතව ඇස්තමේන්තු කර ක්‍රියාත්මක කරන බැවින්, විදේශ අරමුදල් ව්‍යාපෘති අනුමත කිරීම සඳහා වන ඇගයුම් යාන්ත්‍රණය අවශ්‍යතා පදනම මත සකස් වන පරිදි ශක්තිමත් කිරීම. මූල්‍ය සම්පාදන නියෝජිතායතන මගින් යෝජනා කරනු ලබන ව්‍යාපෘති පිළිගැනීමෙන් වැළකී සිටීම ද අවශ්‍ය වේ.
- viii. රාත්‍රී 6.00 සිට 11.00 දක්වා කාලය තුළ මසකට ඒකක 100 ට වැඩි විදුලි පරිභෝජනය කරනු ලබන පාරිභෝගිකයින් සඳහා වන විදුලි ගාස්තුව සහ මසකට ඒකක 25 ට වැඩි ජල පරිභෝජනය කරනු ලබන පාරිභෝගිකයින් සඳහා වන ජල සම්පාදන ගාස්තුව (අතිරේක පරිභෝජනයට පමණක් අදාළ වන පරිදි) ඉහල නැංවීම.
- ix. ජාතික අයවැය ප්‍රතිපාදන මගින් වියදම් දරනු ලබන ප්‍රධානම ආයතන වන තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව, දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව සහ ගමනාගමන මණ්ඩලයේ පාඩු අවම කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සැකසීම.
- x. රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට තම ජ්‍යෙෂ්ඨතාවයට බලපෑමක් නොවන පරිදි විදෙස් රැකියාවක නිරතවීම සඳහා අවුරුදු 05 ක උපරිම කාල සීමාවකට යටත්ව වැටුප් රහිත නිවාඩු ලබා දීම. ඒ සඳහා තමන් අවසන් වරට ලැබූ වැටුපෙන් 25% කට සමාන මුදලක් මාසිකව විශ්‍රාම වැටුපට දායකත්වය ලබා දීම අනිවාර්ය කිරීම .
- xi. දැනට පවත්නා වක්‍ර බදු හා සෘජු බදු අතර අනුපාතය වන 80:20 අනුපාතය 60:40 වශයෙන් සංශෝධනය කිරීම සඳහා මධ්‍ය කාලීන මාර්ග සිතියමක් හඳුන්වාදීම.

xii. 2020 දී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් 9.6% ක් වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ආදායම 18% දක්වා ඉහළ නැංවීම සඳහා මධ්‍ය කාලීන (වසර 05) මාර්ග සිතියමක් හඳුන්වා දීම.

3.5. විශේෂ සුබසාධන වැඩසටහන් පිළිබඳ යෝජනා

පවතින ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ උද්ධමනය ඉහළ යාම හේතුවෙන් ජීවන වියදම් ඉහළ ගොස් ඇති අතර ජීවනෝපායයන් අවහිර වීම හෝ අහිමි වීම මත සමාජයේ සැලකිය යුතු පිරිසක් දුෂ්කරතාවයට පත්ව ඇති බව නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. ඒ අනුව සමාජයේ සහන ලැබිය යුතු කොටස් හඳුනාගෙන ඔවුන් සඳහා සහන සැලසීමේ කඩිනම් වැඩසටහනක අවශ්‍යතාව පැන නැගී ඇත.

04. කෘෂිකර්මාන්තය



4.1 වර්තමාන පසුබිම

ශ්‍රී ලාංකීය ජන ජීවිතය පවත්වා ගැනීම උදෙසා වූ ප්‍රධාන ආහාර අවශ්‍යතාවන් සපුරාලීමේ දී විශේෂයෙන්ම සහල්, වියලි මිරිස්, බී ජෑණු, අර්තාපල්, ධාන්‍ය වර්ග සහ එළවළු හා පළතුරු නිෂ්පාදනය ඉතා වැදගත් වේ. ප්‍රධාන ආහාර බෝග වර්ග සම්බන්ධව රටේ වාර්ෂික අවශ්‍යතාවය පහත දැක්වෙන පරිදි පෙන්වා දීමට පුළුවන.

වගුව 01- රටේ වාර්ෂික ආහාර අවශ්‍යතාවය

ආහාර වර්ගය	වාර්ෂික අවශ්‍යතාවය (මෙට්‍රික් ටොන්)	නිෂ්පාදනය 2020 (මෙට්‍රික් ටොන්)	අතිරික්තය/ හිඟතාව 2020 (මෙට්‍රික් ටොන්)
සහල්	2 400,000	3,178,782.1	778,782.1
වියලි මිරිස්	50,000	-	(50,000)
බී ජෑණු	263,000	15,000	(243,000)
අර්තාපල්	243,000	100,000	(143,000)
ධාන්‍ය වර්ග	379,000	53,549	(325,454)
බඩ ඉරිගු	602,200	313,520	(288, 680)

මූලාශ්‍රය: හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව කෘෂි පර්යේෂණ ආයතනය

4.2. රසායනික පොහොර හිඟය සහ කෘෂිකර්මාන්තය

4.2.1. සහල් නිෂ්පාදනයේ වර්තමාන තත්ත්වය

පසුගිය වසර දෙකෙහි යල හා මහ කන්නවල වී වගා කළ ඉඩම් ප්‍රමාණය, ලැබුණු අස්වැන්න එම අස්වැන්නෙන් ලද සහල් ප්‍රමාණය පිළිබඳ තොරතුරු පහත වගුවෙන් දැක්විය හැකිය.

(වී, සහල් බවට පත්කිරීමේ දී 66%ක සහල් ප්‍රමාණයක් ලැබේ. එනම් වී කිලෝ ග්‍රෑම් 100කින් සහල් කිලෝග්‍රෑම් 66ක් ලබා ගත හැකිය.)

(1) කන්නය	(2) අස්වනු නෙලන ලද මුළු ශුද්ධ බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර	(3) අස්වැන්න - හෙක්ටයාර / මෙට්‍රික් ටොන්	(4) මුළු අස්වැන්න මෙට්‍රික් ටොන් (2)x(3)	වසර තුළ ලද මුළු වී අස්වැන්න මෙට්‍රික් ටොන්	සහල් අස්වැන්න මෙට්‍රික් ටොන්
2019/2020 මහ**	663,050.57	4.429	2,936,650.97	<u>2020</u> 4,816,336.53	<u>2020</u> 3,178,782.10
2020 යල**	403,366	4.66	1,879,685.56		
2020/21 මහ**	681,985	4.388	2,992,550.18	<u>2021</u> 5,087,808.38	3,357,953.53
2021 යල*	502,460	4.17	2,095,258.2		

මූලාශ්‍ර:

* කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සමාජ ආර්ථික හා සැලසුම් මධ්‍යස්ථානයේ බෝග පුරෝකථන දත්ත

** සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ නිල වෙබ් අඩවිය

ලංකාවේ මාසික සහල් පරිභෝජනය ආසන්න වශයෙන් මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ දෙකකි. එනම් වාර්ෂික අවශ්‍යතාවය මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ 24 කි.

පසුගිය වසර දෙකෙහි යල සහ මහ කන්නවල වී වගාව සඳහා නොමිලේ පොහොර ලබා දුන් අතර වල් නාශක සහ සියලු පළිබෝධනාශක හිඟයකින් තොරව වෙළඳපොළෙහි පැවතිණි. කාබනික පොහොර ප්‍රතිපත්තියත් සමග මෙම වසරේ මුල් භාගයේ දී අස්වනු නෙලූ 2021/2022 මාස් කන්නයේ වී අස්වැන්න පිළිබඳ දත්ත නොමැති බැවින් අස්වැන්න පහත පරිදි පුරෝකථනය කරමු.

මෙවර මාස් කන්නයේ වී වගා කර ඇති මුළු වපසරිය පසුගිය මාස් කන්නයේ වගා කළ මුළු වපසරියෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් අඩු වී ඇත. එය 25% සිට 40% දක්වා පරාසයක විය හැකිය. කෙසේ වෙතත්, වගා නොකළ බිම් ප්‍රමාණය පසුගිය මාස් කන්නයට සාපේක්ෂව 20 % කින් අඩුවී ඇති බව සැලකුව හොත්, ශුද්ධ, අස්වනු නෙලිය හැකි, වපසරිය පසුගිය මාස් කන්නය සමග සැසඳීමෙන් එම අගය හෙක්ටයාර 5,45,785 සේ දැක්විය හැක.

එසේම රසායනික පොහොර නොලැබීමත්, රසායනික වල් නාශක, පළිබෝධ නාශක වැනි දෑ වෙළඳපොළෙහි සුලබ නොවීමත්, නිසි ප්‍රමිතියෙන් යුතු කාබනික පොහොර නොලැබීමත් යන කරුණු නිසා ලැබෙමින් පවතින අස්වනු ප්‍රමාණය ද අනිවාර්යයෙන්ම ම අඩු විය හැකි බව නිරීක්ෂණය වේ. මෙම අස්වැන්න අඩුවීමේ ප්‍රතිශතය 30% සිට 50% දක්වා විය හැකි බවට උපකල්පනය කෙරේ. අප එයද 25% සේ සලකා, ලැබූ අස්වැන්න ගණනය කළහොත්, පසුගිය මාස්කන්නයේ හෙක්ටයාර් එකකට ලද අස්වනු ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 4.3 ක ප්‍රමාණයෙන් 25% ක් අස්වැන්න අඩුවූයේ නම්, මෙවර එකී ප්‍රමාණය වන්නේ මෙට්‍රික් ටොන් 3.2 කි.

එසේනම් අස්වනු නෙලන ලද මුළු බිම් ප්‍රමාණය වන හෙක්ටයාර් 545,785 න් ලැබිය හැකි මුළු වී අස්වනු ප්‍රමාණය වන්නේ මෙට්‍රික් ටොන් 1,746,512 කි. එම වී අස්වනු ප්‍රමාණයෙන් ලබා ගත හැකි යැයි ඇස්තමේන්තු කළ හැකි සහල් ප්‍රමාණය වන්නේ මෙට්‍රික් ටොන් 1,152,697 කි.

2022 යල කන්නයේදී කුමක් විය හැකිද?

සාමාන්‍ය තත්ත්වයන් යටතේ යල කන්නයේදී හෙක්ටයාර් ලක්ෂ හතරක් පමණ වගා කළත්, මෙම යල කන්නයේදී රසායනික පොහොර නොලැබුණහොත්, පසුගිය කන්නය සඳහා ආනයනය කළ අතිරික්ත පොහොර කිසිවක් ඉතිරි නොවූ තත්ත්වයක් තුළ සහ වෙළඳපොළෙහි පැවති වල් නාශක සහ පළිබෝධ නාශක අවසන්ව තිබීම නිසා අස්වැන්න අඩු වීමේ ප්‍රතිශතය 50% සිට 60% දක්වා පහත වැටීම වැලැක්විය නොහැකිය. එසේ වගා කරනු ලබන ඉඩම් ප්‍රමාණය ද, මාස් කන්නයේ ලද අත්දැකීම් අනුව 50% දක්වා ප්‍රමාණයකින් අඩු විය හැකිය. කෙසේ වුවද වගා කරනු ලබන භූමි ප්‍රමාණය අඩුවීම 40% ලෙස සැලකුවහොත් වගා කරනු ලබන මුළු භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් දෙලක්ෂ හතළිස් දාහකි. එසේම අස්වනු අඩු වීමේ ප්‍රතිශතය 50% සිට 60% විය හැකි බවට මත පලවුවද එයද 40% සේ සලකා ඇස්තමේන්තු කළහොත්, (පසුගිය 2020 යල කන්නයේ හෙක්ටයාර් එකකින් ලද අස්වැන්නේ මධ්‍යස්තය මෙට්‍රික් ටොන් 4.66කි. එයින් 40% අඩුවුවහොත්, හෙක්ටයාර් එකක මධ්‍යස්ත අස්වැන්න වන්නේ මෙට්‍රික් ටොන් 2.58) හෙක්ටයාර් එකකින් ලැබෙන අස්වනු ප්‍රමාණය වන්නේ මෙට්‍රික් ටොන් 2.58 කි. එය වගාකර ඇති මුළු බිම් ප්‍රමාණය වන හෙක්ටයාර් 240,000න් ගුණ කිරීමෙන් ලැබෙන මුළු වී අස්වනු ප්‍රමාණය ගණනය කළ හැකිය. (240,000 x 2.58 = 619,200). ලැබෙන වී අස්වැන්න වන මෙට්‍රික් ටොන් 619,200 න් ලබාගත හැකි සහල් ප්‍රමාණය වන්නේ මෙට්‍රික් ටොන් 408,672 කි. මාස්කන්නයේ දී සහල් නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් 1,152,697 සහ යල කන්නයේ සහල් නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් 408,672 එකතු කළ විට ලැබෙන මුළු අස්වනු ප්‍රමාණය වන්නේ මෙට්‍රික් ටොන් 1,561,369 කි.

2022 යල කන්නයේ අස්වනු වැඩි කර ගැනීමට දැන් කිසිවක් කළ නොහැක. රටේ සහල් පරිභෝජනය මසකට මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ දෙකකි. එනම් 2021/2022 වසරේ මාස්කන්නයේ සහ 2022 යල

කන්නයේ සහල් නිෂ්පාදනය ආසන්න වශයෙන් මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ 16ක් දක්වා අඩු විය හැකිය. එය ප්‍රමාණවත් වන්නේ මාස අටක් සඳහා පමණි. මුළු අවශ්‍යතාවය මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ විසි හතරක් වන බැවින් 2022 වසර සඳහා අවම වශයෙන් තවත් සහල් මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ 8ක ප්‍රමාණයක හිඟයක් ඇතිවිය හැක. මෙම ප්‍රමාණය ගණන් බලා ඇත්තේ වගා නොකරන ඉඩම් ප්‍රමාණයන් සහ අස්වැන්න අඩුවීම අවම මට්ටමක තබා බැවින්, ඇතැම් විට මෙම හිඟය තවත් වැඩි විය හැකිය. මේ ප්‍රමාණය ආනයනය කිරීම සඳහා ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 250 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් වැය වෙනු ඇත.

4.2.2. බඩඉරිඟු වගාවේ වර්තමාන තත්ත්වය

බඩඉරිඟු වගාව සඳහා මෙම තත්ත්වය, වී වගාවට වඩා බරපතල ලෙස බල පෑ හැකිය. ලංකාවේ සත්ත්ව ආහාර සඳහා අවශ්‍ය වන වියළි බඩඉරිඟු ඇට ප්‍රමාණය දළ වශයෙන් මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ හයක් (6) හතක් (7) අතර අගයක් ගනී. පසුගිය වසරේ බඩඉරිඟු වගා කළ මුළු බිම් ප්‍රමාණය වන්නේ හෙක්ටයාර් 112,000 කට ආසන්න ප්‍රමාණයකි. අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට මෙට්‍රික් ටොන් 5ක් ලෙස ගණන් බලා තිබීම නිසා පසුගිය වර්ෂයේ වියළි බඩඉරිඟු ඇට නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් පන් ලක්ෂ හැට දාහකට ආසන්න විය. එසේනම් 2020 වසරේ වියළි බඩ ඉරිඟු ඇට නිෂ්පාදනය රටේ අවශ්‍යතාවයන් සමග ගණන් බැලීමේ දී අඩු වූයේ මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂයකට ආසන්න ප්‍රමාණයකි. මෙය ඉතා හොඳ තත්ත්වයකි. එහෙත් මෙවර වියළි බඩ ඉරිඟු අස්වැන්න මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ එකහමාරක් දෙකක් දක්වා පහත වැටිය හැක. පසුගිය වසරේ දී නිෂ්පාදනය වූ වියළි බඩඉරිඟු මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ 5.5 ක් සමග සැසඳීමෙන් එය පසුගිය වසරේ නිෂ්පාදනයට වඩා 70% කින් අඩු වූ බවක් පෙනේ. එය බරපතල අඩුවීමකි. වියළි බඩ ඉරිඟු ඇට මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ 5ක් ආනයනය කිරීම සඳහාත් හිඟවන සහල් ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ 8 ක් විදේශ රටවලින් ආනයනය කිරීම සඳහාත් ඩොලර් මිලියන 400 ට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් වැය වේ.

4.2.3. කෘෂි බෝග ආනයන වියදම

උඩරට සහ පහතරට එළවළු නිෂ්පාදනයද බරපතල ලෙස කඩා වැටීම නිසා යම් හෙයකින් එවැනි නිෂ්පාදන ද ආනයනය කිරීමට සිදු වුවහොත් ඒ සඳහා ද වැය වන්නේ ඩොලර් ය. එසේම රසායනික පොහොර හිඟය නිසා අපනයන බෝගවල අස්වනු අඩු වීමෙන් අපට ලැබෙන අපනයන ආදායම අඩුවීම ද සිදුවන්නේ ඩොලර් වලිනි. එම නිසා එම අගය රසායනික පොහොර ආනයනය කිරීම සඳහා වැයවන ඩොලර් ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි අගයක් විය හැකිය.

4.2.4. රසායනික පොහොර අර්බුදය හා වැවිලි කර්මාන්තය

රසායනික පොහොර අර්බුදය හේතුවෙන් වර්තමානයේ තවදුරටත් බලපෑම් එල්ල වී ඇති ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය වන්නේ වැවිලි කර්මාන්තයයි. තේ, පොල් හා රබර් වගාවයි. විශේෂයෙන් තේ කර්මාන්තය පොහොර අර්බුදය හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳ පොළ තුළ විශාල වශයෙන් ඇද වැටෙමින් පවතින අතරම ලංකාව සතුව පැවති ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළ අහිමි වීමේ බරපතල ගැටලුවක්ව පවතී.

4.3. රසායනික පොහොර අවශ්‍යතාවය

මෙරට වී වගාව, බඩ ඉරිඟු, තේ, පොල්, රබර්, කෘෂි අපනයන බෝග, එළවළු සහ අනෙකුත් කෘෂි වගාවන් සඳහා වාර්ෂික රසායනික පොහොර පහත දැක්වෙන පරිදි පෙන්වා දීමට පුළුවන.

වගුව 03- වාර්ෂික රසායනික පොහොර භාවිතය

බෝග වර්ගය	වගා වපසරිය දළ වශයෙන් හෙක්ටයාර (කන්න දෙකේදීම)	රසායනික පොහොර වාර්ෂික අවශ්‍යතාව දළ වශයෙන් (මෙ. ටො.)		
		යූරියා	TSP	MOP
වී වගාව	1,300,000	247,000	61,000	74 000
බඩඉරිඟු	140,000	12,300	14,000	7 000
තේ වගාව	200,351	96,050		36 864
අනිකුත් වැවිලි බෝග	618,020	38,994	6,765	58,625
සුලු අපනයන බෝග	92,109	32,777	716	22, 278
බඩ ඉරිඟු හැර ධාන්‍ය බෝග හා අනෙකුත් බෝග	420,963	118, 862	81,447	118,526
මුළු ප්‍රමාණය	2,771,443	545,983	163,928	317,743

මූලාශ්‍රය: ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය

ඉහත රසායනික පොහොර හා අනෙකුත් කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය ආනයනය කිරීම සඳහා දළ වශයෙන් රුපියල් බිලියන 55ක් පමණ වාර්ෂිකව වැය කර ඇත.

රසායනික පොහොර සහ අනෙකුත් කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණවත් පරිදි වී වගාවට නොලැබීමෙන් සිදුවූණු නිෂ්පාදන අවප්‍රමාණය අඛණ්ඩව ගණනය කළහොත් රටේ පරිභෝජන අවශ්‍යතාව වෙනුවෙන් වාර්ෂිකව දැරීමට සිදුවන ආනයන වියදම ගණනය කළ නොහැකි මට්ටමින් අඛණ්ඩව ඉහළ යනු ඇත. මෙය ආහාර අර්බුදය උග්‍ර වීමට දැඩි ලෙස බලපාන අතර ආර්ථික අර්බුදය මෙන්ම ආහාර ද්‍රව්‍ය සඳහා උද්ධමනය දැරිය නොහැකි පරිදි ඉහළ යාම නොවැළැක්විය හැකි තත්ත්වයක් කරා වර්ධනය වේ. මෙය සමාජීය ප්‍රවණ්ඩත්වය තවදුරටත් ඉහළ යාමට ප්‍රබල හේතුවක් වේ.

මෙම යෝජනාව ඉදිරිපත් කිරීමේදී මධ්‍ය කාලීනව හා දිගු කාලීනව ක්‍රමයෙන් කාබනික හා ජෛව පොහොර විධිමත් පරිදි භාවිත කරමින් රසායනික පොහොර භාවිතය අවම කිරීම තුලින් හරිත වගාව ප්‍රවර්ධනය සඳහා වූ වැඩ පිළිවෙළ සමාජගත කිරීම ද ඉතා සාධනීය වැඩ පිළිවෙළක් ලෙස හඳුන්වා දීම අප විසින් යෝජනා කරමු.

4.4. 2022 මැයි මස 01 දින සිට 2022 දෙසැම්බර් මස 31 දක්වා කෙටි කාලීනව ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිත ක්‍රියාකාරකම්

යෝජනා අංක 01

- i. ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය හරහා 2022/2023 මහ කන්නයේ වී වගාව, බඩ ඉරිඟු වගාව සහ අනෙකුත් බෝග වගාවන්ට අවශ්‍ය ඉහළ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ රසායනික පොහොර ප්‍රමාණය මෙන්ම යල කන්නයද ඇතුළුව ඉදිරි මාස 07 සඳහා වූ අත්‍යවශ්‍ය ඉහළ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ රසායනික පොහොර ප්‍රමාණයන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සහ එය අදියර දෙකක් යටතේ කඩිනමින් ගෙන්වීමට කටයුතු කිරීම. ඒ අනුව පහත දැක්වෙන පරිදි අවශ්‍ය කටයුතු කඩිනමින් විනිවිදභාවයෙන් යුතුව සිදු කළ යුතුය.
- ii. මෙම මුළු අවශ්‍යතාවයෙන් වී වගාව සඳහා අවශ්‍ය සම්පූර්ණ ප්‍රමාණය රජය මගින්ද බඩ ඉරිඟු හා අනිකුත් වගාවන් සඳහා අවශ්‍ය ඉහළ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ රසායනික පොහොර ප්‍රමාණය දැනට ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි පිළිගත් පෞද්ගලික ආයතන මගින්ද ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලයේ නියාමනය යටතේ ආනයනය කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- iii. එසේම එක් එක් රසායනික පොහොරවල පැවතිය යුතු ගුණාත්මකභාවය හා එහි පිරිවිතරයන් ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය විසින් ප්‍රසිද්ධියට පත් කළ යුතුය. එසේම, ඉහළ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ රසායනික පොහොර වෙළෙඳපොළ මිල සඳහා උපරිම මිලක් නියම කිරීම අවශ්‍ය වන අතර පොහොර මිල පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව විශාල වශයෙන් ඉහළ ගොස් ඇති බැවින් ගොවීන් සඳහා පොහොර නිකුත් කිරීමේදී 50% ක සහනාධාර මුදලකට නිකුත්

කළ යුතුය. මෙහිදී ඉහළ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ රසායනික පොහොර ආනයනය කරන රටවල වෙළඳ පොළ හැසිරීම අධ්‍යයනය කොට වඩාත් වාසිදායක මිලකට පොහොර සපයා ගැනීමට හැකි නිශ්චිත කාල වකවානුව විශ්ලේෂණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. (දැනට ලෝක වෙළඳපොළේ රසායනික පොහොර ටොන් එකක මිල ඩොලර් 800 - 1300 ක් අතර දෝලනය වන බැවින් විශේෂයෙන් ම ජුනි, ජූලි මාස වන විට රසායනික පොහොර නිෂ්පාදන වැඩි වශයෙන් වෙළෙඳ පොළට පැමිණීමේදී සාමාන්‍යයෙන් මිල අඩු වන අත්දැකීම් ඇති බැවින් රසායනික පොහොර ටොන් එකක මිල ඩොලර් 800 ක් නොව ඇමරිකානු ඩොලර් 1000 ක් ලෙස ගණන් බැලුවහොත් සහ ඩොලර් එකට සාපේක්ෂව රුපියල, රුපියල් 350/- ක් ලෙස ගණන් බලා, යූරියා කිලෝ ග්‍රෑම් 50 ක මිටියක මිල ගණන් බැලුවහොත් එය රුපියල් 18,000/- ක් විය හැක. මෙවැනි විශාල මුදලක්, වී, ධාන්‍ය, උඩරට සහ පහත රට එළවළු, කුඩා තේ වතු හිමියන් වැනි සියලුම ගොවීන්ට දැරිය නොහැකි මුදලක් වන බැවින් මිලදී ගැනීමේ හැකියාව අඩු වී අස්වැන්න අඩුවීමත් එයින් නිෂ්පාදනය අඩු වීමත් සිදු විය හැක . එම නිසා රුපියල් 18,000/- ක මුදලින් 50% ක දායකත්වයක්, ආයෝජනයක් සේ සලකා රජය මගින් දැරිය යුතු බවට යෝජනා කරමු.

- iv. එමෙන්ම දැනට ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි වී ඇති කාබනික, ජෛව හා රසායනික පොහොර නිෂ්පාදකයන්ගේ නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීමේ වැඩපිළිවල අඛණ්ඩව සිදු කිරීම.
- v. දැනට හඳුන්වා දී ඇති කාබනික හා ජෛව පොහොර ද සමග ඉහළ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ රසායනික පොහොර භාවිතා කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරන අතර ඒ අනුව 2022/2023 මහ කන්නයේ වී වගාව සඳහා ආනයනය කළ යුතු ඉහළ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ රසායනික පොහොර ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 150,000 ක් බවද යෝජනා කරමු. ඒ අනුව ආනයනය කිරීම පහත දැක්වෙන පරිදි අදියර දෙකකදී සිදු කළ හැකිය.

ක්‍රියාකාරකම	කාල වකවානුව	පොහොර ප්‍රමාණය
1 අදියර		
මිල ගණන් කැඳවීම	2022 මැයි මස පළමු සතිය	යූරියා ඇතුළු අත්‍යවශ්‍ය රසායනික පොහොර මෙට්‍රික් ටොන් 75000
මිල ගණන් විවෘත කිරීම	2022 ජුනි මස පළමු සතිය	
ඇනවුම් කිරීම	මිල විවෘත කළ වහාම සතියක් ඇතුළත	
පොහොර නිශ්චිත පරිදි බෙදා හැරීම	සැප්තැම්බර් මුල් සතිය	

2 අදියර		
මිල ගණන් කැඳවීම	2022 මැයි මස 3/4 සතිවල	යුරියා ඇතුළු අත්‍යවශ්‍ය රසායනික පොහොර මෙට්‍රික් ටොන් 75000
මිල ගණන් විවෘත කිරීම	2022 ජූලි මස අවසන් සතිය	
ඇනවුම් කිරීම	2022 අගෝස්තු මස මුල් සතිය	
පොහොර නිශ්චිත පරිදි බෙදා හැරීම	2022 සැප්තැම්බර් මස අවසන් සතියේ සිට ඔක්තෝබර් මස දෙවන සතිය දක්වා	

* මෙම ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් කඩිනම් කිරීමට අවශ්‍ය වන්නේ නම් වඩාත් වාසිදායක ආනයනකරු හඳුනාගෙන අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය මත ඉහළ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ රසායනික පොහොර ආනයනය කොට ගොවි ජන සේවා මධ්‍යස්ථාන හරහා බෙදා හැරීම සිදු කළ හැකිය.

ඒ අනුව වැය වන මුදල පහත පරිදි ඇස්තමේන්තු කළ හැකිවේ.

දළ වශයෙන් වැය වන මුදල (පොහොර මෙට්‍රික් ටොන් 1 ක් ඩොලර් 1000 ක් යැයි උපකල්පනය කළහොත්)	ඇමරිකානු ඩොලර්
රාජ්‍ය අංශයට 1 වන අදියර සඳහා වැය වන මුදල	මෙට්‍රික් ටොන් 75000* 1000 = 75,000,000
රාජ්‍ය අංශයට 2 වන අදියර සඳහා වැය වන මුදල	මෙට්‍රික් ටොන් 75000* 1000 = 75,000,000
අවශ්‍ය වන වන මුළු ඩොලර් ප්‍රමාණය	මෙට්‍රික් ටොන් 150000* 1000 = 150,000,000

- vi. ඒ අනුව 2022/2023 මහ කන්නය සඳහා රාජ්‍ය අංශයට ඉහළ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ රසායනික පොහොර ආනයනය කිරීමට දළ වශයෙන් ඇ. ඩො. මිලියන 150 ක් අවශ්‍ය වනු ඇත. රජය මගින් ආනයනය කරනු ලබන පොහොර අවශ්‍යතාවය පරිදි ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය කාර්යාල ව්‍යුහයන් මගින් බෙදා හැරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතුය.

vii. 2022/2023 මහ කන්නය සහ 2022 වර්ෂයේ ඉදිරි මාස 7 සඳහා බඩ ඉරිඟු හා අනිකුත් බෝග වගාවන්ට අවශ්‍ය මනා ප්‍රමිතියකින් යුත් රසායනික පොහොර හා අනිකුත් කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය පෞද්ගලික අංශය මගින් ආනයනය කළ යුතු බව යෝජනා කරන අතරම එසේ ආනයනය කළ යුතු අවම රසායනික පොහොර අවශ්‍යතාවය මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ 2 ක් පමණ වෙනැයි යෝජනා කරමු. තවද එසේ ආනයනය කරනු ලබන රසායනික පොහොර ගුණාත්මකභාවය ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය මගින් නියාමනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බවද පෙන්වා දෙමු. මේ සඳහා ආයතන තෝරා ගැනීමේදී දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ හා ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ගබඩා පහසුකම් පැවතීම කෙරෙහි විශේෂ අවදානය යොමු කළ යුතු බවද නිර්දේශ කරමු. මේ සඳහා ඉහත ගණනයන්ට අනුව දළ වශයෙන් ඇ.ඩො. මිලියන 200 ක් පමණ අවශ්‍ය වන බව නිරීක්ෂණය වන අතර උක්ත ප්‍රමාණය නිශ්චිත කාල සීමාව තුළ විධිමත් ලෙස ආනයනය කිරීමට අවශ්‍ය ණයවර ලිපි නිකුත් කිරීමට රජය විසින් පහසුකම් සලසා දිය යුතු බවද නිරීක්ෂණය කරමු.

යෝජනා අංක 02

අපනයන තේ කිලෝ ග්‍රෑම් 1ක් සඳහා අවම වශයෙන් රුපියල් 50/- ක හෝ සුදුසු සෙස් බද්දක් පැනවීම හා නිසි ගුණාත්මකභාවයකින් යුත් රසායනික පොහොර හා අනෙකුත් කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය ආනයනය කිරීම සඳහා වැය වන මූල්‍ය ප්‍රමාණය ප්‍රතිපාදනය කර ගැනීම සඳහා පහත යෝජනාව ඉතා කඩිනමින් දියත් කිරීමට යෝජනා කරමු.

අපනයනය කිරීමේදී තේ කිලෝ ග්‍රෑම් එකක් සඳහා වන වැය වන රුපියල් අගයෙහි (ඩොලරයට සාපේක්ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් වැඩි වූ රුපියල් වටිනාකම (පූර්ණ අගය) මේ දක්වා සම්පූර්ණයෙන්ම ලබාගෙන ඇත්තේ අපනයනකරුවා පමණි. මෙහි වටිනාකම කිසිදු ආකාරයකින් අගය දාමයේ කිසිදු පාර්ශවකරුවෙකුට හිමි වී නැත. ඒ අනුව තේ කිලෝ එකක් සඳහා රුපියල් 50 ක සෙස් බද්දක් පැනවීම අනිවාර්ය කළ යුතු අතර එම බදු මුදලින් ලැබෙන ආදායම රසායනික පොහොර ආනයනය සඳහා, දැරීමට සිදුවන වියදමින් කොටසක් පියවා ගැනීම සඳහා යොදවා ගැනීමට හැකියාව ඇත.

ඒ අනුව 2022 වර්ෂයේ අපේක්ෂිත අපනයන තේ ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් මිලියන 300 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු ගත කළහොත් එවිට අවම වශයෙන් උපයාගත හැකි දළ ආදායම පහත දැක්වෙන පරිදි පෙන්වා දීමට පුළුවන.

$$\text{කිලෝග්‍රෑම් } 300,000,000 * \text{රු. } 50/- = \text{රුපියල් } 150,000,000,000/-$$

ඒ අනුව රුපියල් මිලියන 15,000 ක් එනම්, ආසන්න වශයෙන් ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 46.88 ක් පමණ වේ. (ඇ.ඩො.1=රු.320)

යෝජනා අංක 03

කුඩා හා මධ්‍යම මට්ටමේ ගොවීන් අපහසුතාවයට පත්කරමින් බිඳ වැටුණු විශ්වාසය යළි ගොඩනැගීම සඳහා ජාතික හා පළාත් මට්ටමේ කෘෂිකර්මාන්තයට අදාළ සියලු ක්‍ෂේත්‍ර නිලධාරීන් ක්‍රියාශීලීව මැදිහත් කරගනිමින් දැනුවත් කිරීමේ කඩිනම් වැඩ පිළිවෙළක් ආරම්භ කිරීම. මෙහිදී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මෙන්ම පළාත් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල ඒකාබද්ධව දැනුවත් කිරීමේ ශක්තිමත් සහ පොදු යාන්ත්‍රණයක් සකස් කිරීම හරහා ගොවිජනතාව අභිප්‍රේරණය කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කළ යුතුය. එසේම යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් (Best Agricultural Practices) පිළිබඳ දැඩි අවධානය යොමු කරවමින් ඒවා සමාජගත කිරීම සඳහා වූ පුළුල් කතිකාවතක් සියලුම මාධ්‍ය හරහා සිදුවිය යුතුය. මෙය ජාතික අවශ්‍යතාවක් සේ සලකා ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සියලුම මට්ටමේ නිලධාරීන්ගේ සක්‍රීය මැදිහත්වීම අත්‍යවශ්‍ය කිරීමත් ඉතා වැදගත් වේ.

යෝජනා අංක 04

2022 වසරේ ආහාර සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කිරීම සඳහා ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය, ලෝක ආහාර සංවිධානය හා අනිකුත් ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ කඩිනමින් සාකච්ඡා ඇරඹීම.

යෝජනා අංක 05

දැනට විවිධ ආයතන හා විශේෂඥයින්ගේ මැදිහත්වීම මත හඳුන්වා දී ඇති ගුණාත්මකභාවයෙන් ඉහළ කාබනික හා ජෛව පොහොර නිෂ්පාදනය වැඩිදියුණු කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කිරීම ඉතා අත්‍යවශ්‍ය වේ. කුඩා වැවිලි බෝග වගා සංවර්ධනය හා අපනයනය ප්‍රවර්ධනය රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සම්පූර්ණ මැදිහත්වීම මත ලංකා සීනි සමාගම සහ Bio Ingredients ආයතනය ආරම්භ කොට ඇති ජෛව පොහොර නිෂ්පාදනාගාර දෙකෙහි නිෂ්පාදන කටයුතු 2022 වර්ෂය අවසන් වීමට ප්‍රථම ආරම්භ කිරීම.

ලංකා සීනි සමාගම සතු පැලවත්ත හා සෙවනගල කර්මාන්තශාලාවලින් උසස් ප්‍රමිතියෙන් යුත් ජෛව පොහොර ස්ඵටික ස්වරූපයෙන් (granular form / pellet) නිපදවන අතර එනිසා යූරියා මෙන් පහසුවෙන් පසට යෙදිය හැකිය. මෙම කර්මාන්ත ශාලා දෙකෙහිම ජෛව පොහොර මෙට්‍රික් ටොන් 200,000 ක් එනම් වගා වසසරිය 10% ක ප්‍රමාණයට සැපයීමට සැලසුම් කර ඇත. එය උක් වගාව මෙන්ම තේ වගාව සඳහා ගැලපෙන ආකාරයට සකස් කිරීමට ද සැලසුම් කර ඇත. මෙම ජෛව පොහොර කිලෝ ග්‍රෑම් 50 ක බැගයක් රුපියල් 3,200/- වැනි මිලකට සැපයීමටද සමාගම සැලසුම් කර ඇත.

ඒ අනුව රජයේ දැඩි අවධානය යොමු කොට මෙම ජෛව පොහොර නිෂ්පාදනය කඩිනම් කිරීම කෙටි කාලීනව වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත.

යෝජනා අංක 06

කෘෂිකාර්මික හා වැවිලි බෝග ක්ෂේත්‍රය, ධීවර ක්ෂේත්‍රය හා පශු සම්පත් නිෂ්පාදන හා අගය එකතු කිරීමේ කටයුතු අඛණ්ඩව කර ගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය ඉන්ධන සපයා ගැනීමට විධිමත් ක්‍රමවේදයක් සැකසීම.

යෝජනා අංක 07

රට තුළ දැනට පවත්නා ආහාර සියල්ල නිවැරදි ගබඩාකරණය හා සුරක්ෂිතකරණය හා ක්‍රමානුකූලව බෙදාහැරීම, පවතින ආහාර හා සංචිතවල පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීමට කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම, පාරිභෝගිකයන්ගේ ආහාර නාස්තිය හැකි තරම් අවම කිරීමට දැනුවත් කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.

යෝජනා අංක 08

දැනට උෟන උපයෝජිත ආහාර බෝග පිළිබඳ ජනතාව දැනුවත් කිරීම හා කෙටිකාලීනව අස්වනු ලැබෙන ආහාර බෝග (ධාන්‍ය, එළවළු හා පළතුරු බෝග) ගෙවතු වගාවන් ලෙස, ගොවිබිම්වල හා වගා කළ හැකි රජයේ සියලු ඉඩම් වල වගා කිරීම. ඒ සඳහා කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රායෝගික හා න්‍යායාත්මක බුද්ධිමතුන්ගේ මෙහෙයවීමෙන් සමස්ත ජනතාව සම්බන්ධීකරණය කිරීම හා විශ්ව විද්‍යාල කෘෂිකර්ම පීඨාධිපතිවරුන්ගේ, ආචාර්යවරුන්ගේ, විද්‍යාර්ථීන්ගේ හා සිසුන්ගේ සහය, කැපවීම හා මෙහෙයවීම ලබාගැනීම. තව ද, ආනයනික ආහාර වෙනුවට හඳුන්වා දිය හැකි ආහාර ආදේශක කඩිනමින් හඳුන්වා දීම හා ප්‍රචලිත කිරීම හා ආහාර බෝගවල ආහාරයට ගත හැකි උෞෂ උපයෝජිත කොටස්වලින් සකස් කර ගත හැකි ආහාර පිළිබඳ ජනතාව දැනුවත් කිරීම.

උදා : කොස් ඇට පිටි, පොල් කුඹු පිටි, විවිධ අල වර්ග හා කොළ වර්ග

යෝජනා අංක 09

ආහාර සුරක්ෂිත පනත යටතේ බලපත්‍ර මගින් ඉවත් කිරීමට අවසර ලබා දී ඇති එහෙත් ජීවිත හෝ දේපලවලට අනතුරුදායක මට්ටමේ නොවන කොස්, දෙල්, ගැහැණු තල් සහ පොල් යන ආහාර බෝග ශාක බිම හෙලීම මාස 24ක කාලයක් සඳහා තහනම් කිරීම.

4.4.1. යෝජිත කෙටිකාලීන කඩිනම් වැඩ පිළිවෙළ තුළින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල

- i. ප්‍රමාණවත් පරිදි උසස් තත්ත්වයේ රසායනික පොහොර හා අනෙකුත් කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය වෙළඳපොළට සැපයීම හරහා 2023 වසරේ ජනවාරි පෙබරවාරි වන විට නිශ්චිත පරිදි 2022/2023 වසරේ මහ කන්නයේ අපේක්ෂිත සහල් මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ 18 ක් පමණ නිෂ්පාදනය කිරීම.
- ii. එසේම 2022 වසරේ යල කන්නයේදී නිෂ්පාදනය වන සහල් මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ 6 - 7 අතර ප්‍රමාණයද සමග රටේ මුළු සහල් අවශ්‍යතාවය සපුරාලීමට හැකි වීම. ඒ අනුව බාස්මතී සහල් හා විශේෂ සහල් වර්ග දැනටමත් නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම් හා අවබෝධතා ගිවිසුම් සහිත රටවල්වලින් පමණක් ආනයනය කිරීම. මෙමගින් අනිකුත් සහල් ආනයනය කිරීම සඳහා වැය වූ ඩොලර් මිලියන 250 කට අධික මුදල ඉතිරි කරගැනීමට හැකියාව ලැබේ.
- iii. බඩ ඉරිඟු වගාව යලි නගා සිටුවීම හරහා මෙට්‍රික් ටොන් ලක්ෂ 5 ක පමණ ආනයනය වළක්වා ගැනීමෙන් තවදුරටත් ඇ.ඩො. මිලියන 150 ක් පමණ ඉතුරු කර ගැනීමට හැකියාව ලැබෙන අතර සත්ව ආහාර නිෂ්පාදනය, ත්‍රිපෝෂ හා බඩ ඉරිඟු ආශ්‍රිත අනිකුත් ආහාර නිෂ්පාදනය හා බඩ ඉරිඟු ආශ්‍රිත කර්මාන්තකරුවන් සුරක්ෂිත වීම.
- iv. ගොවි ජනතාව සහ එම පවුල්වල ජීවන තත්ත්වය සහ ආර්ථික මට්ටම යළි ස්ථාපිත කිරීමට ඇති හැකියාව සහ ඔවුන්ගේ විශ්වාසනීයභාවය නැවත ගොඩනගාගත හැකි වීම.
- v. අතරමැදි කන්නය වගා කිරීම හරහා ධාන්‍ය බෝග අපනයනය කිරීමට වැයවන විශාල ඩොලර් ප්‍රමාණය ඉතිරි කර ගැනීමට හැකියාව ලැබීම හා ගොවියාගේ වාර්ෂික ආදායම ඉහළ යාම.
- vi. කාබනික පොහොර හා ජෛව පොහොර භාවිතය ප්‍රවලිත කිරීම ඔස්සේ අපීචි වී ඇති පස නැවත සක්‍රීය කරමින් පසේ පෝෂණ මට්ටම ඉහළ නැංවීමට හැකියාව ලැබීම.
- vii. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව හා පළාත් කෘෂිකාර්මික අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය අතර මනා සම්බන්ධීකරණයක් ඇති කිරීම මගින් මානව සම්පත් ප්‍රශස්ත ලෙස යොදවා ගැනීමේ හැකියාව එමගින් ක්ෂේත්‍රයේ ගොවි ජනතාවට වැඩි ප්‍රතිලාභයක් හිමිවන ආකාරයේ සම්බන්ධතා ජාලයක් ගොඩනැගීම.

4.5. යෝජිත මධ්‍යකාලීන වැඩ පිළිවෙළ 2023 - 2024

- i. පාංශු පරීක්ෂාවන් නිසි පරිදි සිදු කරමින් රසායනික හෝ කාබනික මෙන්ම ජෛව පොහොර යෙදීම පිළිබඳව පිළිගත් නිර්දේශ ලබා ගැනීම හා එම නිර්දේශ පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ii. කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය මගින් ඉදිරිපත් කර ඇති බෝග 16 ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- iii. එක් එක් බෝග සඳහා වන වගා වපසරිය මෙන්ම භූමිය කළමනාකරණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ අනුව බෝග වල අවශ්‍යතාවය කාලීනව විශ්ලේෂණය කරමින් නිෂ්පාදනය, සැකසුම් කිරීමේ කර්මාන්ත සඳහා වන අවශ්‍යතාවයන් හඳුනා ගැනීම සඳහා වූ වැඩ පිළිවෙළ නැවත යාවත්කාලීන කිරීම, සම්බන්ධීකරණය කිරීම හා ඒ ඒ බෝගවලට නායකයින් පත්කොට නිලධාරීන් හා වගාකරුවන් අතර මනා අවබෝධයක් ඇති ඇතිකිරීමේ යාන්ත්‍රණය ස්ථාපිත කිරීම.
- iv. කෘෂිකර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ පවත්නා මානව සම්පත් අර්බුදය වෘත්තීය තනතුරුවල පවත්නා පරතරය කඩිනමින් සපුරාලීම.
 - උදාහරණ: කෘෂිකර්ම පර්යේෂකවරුන් පර්යේෂකයින් හා විශ්ලේෂකයින්ගේ පුරප්පාඩු සපුරාලීම, අඛණ්ඩව ඔවුන්ගේ හැකියා වර්ධන වැඩ පිළිවෙළ ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- v. කෘෂිකර්මාන්තය, අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා වූ නීතිරීති අණපනත් වල පවත්නා ගැටලු හඳුනා ගනිමින් ඒවා කාලීන අවශ්‍යතාවයන්ට ගැලපෙන පරිදි සංශෝධනය කිරීම.
 - උදාහරණ: පාංශු සංරක්ෂණය සඳහා පවත්නා බාධාවන් ඉවත් කිරීම හා එම වැඩ පිළිවෙළ කඩිනමින් ආරම්භ කිරීම.
- vi. දැනට වාර්ෂිකව මෙ. ටොන් 25,000 කට අඩුවෙන් නිපදවන රොක් පොස්පේට්, කාබනික පොහොර වලට පොස්පරස් සැපයීමට යොදා ගන්නා ප්‍රධාන ස්වභාවික අමුද්‍රව්‍ය වේ. ප්‍රමිතියෙන් යුතු කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීම සඳහා මෙම රොක් පොස්පේට් නිෂ්පාදනය අවම වශයෙන් මෙ.ටො 100,000 දක්වා වසරක් තුළ වැඩි කිරීමට යෝජනා කෙරේ. තවද රසායනික පොස්පේට් භාවිතය අඩු කිරීම සඳහා පොස්පේට් ද්‍රව්‍යකරණය සිදුකරන ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් යොදා ගැනීම සිදු කළ හැකි බැවින් එම ජෛව පොහොර සැකසීම දිරිමත් කළ යුතු ය.
- vii. ඉඩමේ භූගෝලීය පිහිටීම අනුව පාංශු සංරක්ෂණ ක්‍රමවේද යොදා ගැනීම මගින් පස සේදීයාම අවම කිරීමත් “Sunn Hemp” වගාව මගින් පසේ සාරවත් බව වැඩි දියුණු කිරීමට පියවර ගැනීම.

- viii. දැනට ප්‍රචලිත යල සහ මහ කන්නවලට අතරමැදි කන්නයේ දී භූමියෙන් උපරිම ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීම සඳහා ගොවියා පෙළඹවීම සහ ඒ මගින් මුං, කවිපි, උඳු, කුරක්කන් වැනි ධාන්‍ය බෝග වගාව ප්‍රචලිත කිරීමට සක්‍රීයව මැදිහත් වීම.
- ix. ගොවිතැනේදී භාවිතා කෙරෙන ස්වභාවධර්මයේ මූලධර්ම, ජල කළමනාකරණය, පාංශු පෝෂණ තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම ඒකාබද්ධ පළිබෝධ පාලන ක්‍රම ආදී කෘෂිකාර්මික යහ පුරුදු (Best Agricultural Practices) පුළුල් ලෙස හඳුන්වා දීම හා ඒවා සමාජගත කිරීම සඳහා නිශ්චිත වැඩ පිළිවෙලක් ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥයන් හා නිලධාරීන්ගේ සාජු මැදිහත්වීම මත ක්‍රියාවට නැංවීම. මෙම වැඩ පිළිවෙල පිළිබඳ අඛණ්ඩ දැනුවත් කිරීම ඉතා වැදගත් වේ.
- x. කුඩා වැවිලි බෝග වගා සංවර්ධන හා අපනයන ප්‍රවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් හඳුන්වා දී ඇති අපනයන කෘෂි ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධන වැඩ පිළිවෙල වඩාත් ශක්තිමත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීම ඔස්සේ කෘෂි ව්‍යවසායකත්ව ක්ෂේත්‍රයේ තරුණ දායකත්වය 10% සිට 30% දක්වා ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා සියලු පාර්ශ්වයන්ගේ සක්‍රීය දායකත්වය ලබා ගැනීමේ පුළුල් වැඩපිළිවෙලක් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- xi. දැනට අපනයන කෘෂි වැවිලි බෝග, තේ, පොල්, රබර් කර්මාන්ත වල ඵලදායිතාව වර්ධනය කිරීම හා අගය එකතු කිරීම ඉහළ නැංවීමේ ක්‍රමික වැඩ පිළිවෙල 2023 වසරේ සිට ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් ක්‍රියාත්මක කිරීම. පෞද්ගලික අංශය මෙන්ම රාජ්‍ය අංශය ඒකාබද්ධව වාණිජ මුහුණුවරක් යටතේ කටයුතු කිරීම.
- xii. කුරුඳු වගාව සඳහා මෙන්ම ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන කර්මාන්ත සඳහා භූගෝලීය දර්ශකය 2022 දෙවැනි මස දෙවැනි දින ලබා ගැනීම විශාල ජයග්‍රහණයක් වන අතර එහි වඩාත් ප්‍රශස්ත ප්‍රතිලාභ රටට ලබා ගැනීම සඳහා ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් යටතේ ශක්තිමත් යාන්ත්‍රණයක් ගොඩ නැගීම.
- xiii. අනිකුත් අපනයන කෘෂි බෝග සඳහා වූ අපනයන ආදායම 2021 වසරට සාපේක්ෂව ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා වූ සියලු සැලසුම්ගත වැඩසටහන්, ව්‍යාපෘති සියලුම පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සම්බන්ධීකරණයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- xiv. වෙළෙඳපොළ ශක්තිමත් කිරීම හා ජාලගත කිරීම මෙන්ම අගය දාමයේ සෑම පාර්ශ්වයක්ම ඒකාබද්ධ කරමින් නව වෙළෙඳපොළ හඳුනාගැනීමේ වැඩපිළිවෙලක් අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය, වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුව හා විදේශ දූත මණ්ඩල හරහා සිදු කිරීම හා එය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑමේ යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කිරීම.

- XV. කෘෂි තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය හා සන්නිවේදන මාධ්‍ය භාවිතයෙන් ඒකාබද්ධ විද්‍යුත් කෘෂිකාර්මික ප්‍රවේශයක් ස්ථාපිත කිරීම. මෙහිදී හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ ආයතනයේ සෘජු මැදිහත්වීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර ඔවුන් විසින් අඛණ්ඩව ලබා දුන් විශ්ලේෂණයන්, දත්ත හා තොරතුරු මෙන්ම නිර්දේශයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් සකස් කිරීම. (එම තොරතුරු නිර්දේශයන් පෞද්ගලික වාසිය උදෙසා පරිහරණය කරනවා වෙනුවට රටේ ප්‍රවර්ධනය සඳහා යොදවා ගැනීම.)
- XVI. කෘෂිකර්මාන්තය, වැවිලි කර්මාන්තය හා අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා වූ සියලු ආයතන ඒකාබද්ධ කරමින් ඔවුන්ගේ වගකීම් හා කාර්යභාරය නිශ්චය කිරීම හා එම වගකීම් පැවරීම.

4.6. යෝජිත දිගුකාලීන වැඩ පිළිවෙළ 2025 - 2030

- i. කෘෂි කර්මාන්තය, අපනයන කෘෂි කර්මාන්තය හා වැවිලි කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය සඳහා විධිමත් ජාතික ප්‍රතිපත්ති සැකසීම හා එම ප්‍රතිපත්ති පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතියට ඉදිරිපත් කොට ක්‍රියාවට නැංවීම.
- ii. කෘෂි ක්ෂේත්‍රය සඳහා වූ පර්යේෂණ සංවර්ධන වැඩ පිළිවෙළ පුළුල් කිරීම හා එම ප්‍රතිඵල මත ක්ෂේත්‍රයේ නවීකරණය තහවුරු කිරීම. පෞද්ගලික අංශයේ කෘෂි පර්යේෂණ හා කෘෂි නවෝත්පාදන අවශ්‍යතාවයන් විශ්ව විද්‍යාලවල කෘෂිකර්ම පීඨ වලින් සිදුකර ගැනීමට අවශ්‍ය යාන්ත්‍රණය සැකසීම.
- iii. මෙරට සියලු බෝග සඳහා පොස්පරස් අවශ්‍යතාවය සැපිරීමට වාර්ෂිකව ට්‍රිපල් සුපර් පොස්පේට් පොහොර වර්ගය මෙට්‍රික් ටොන් 100,000 ක අවශ්‍යතාවයක් පවතින අතර වැඩිම බැර ලෝහ ප්‍රමාණය සහිතව ආනයනය කිරීමට සිදුවන මෙම පොහොර වර්ගය වෙනුවට මෙරට පොස්පේට් නිධිය භාවිතා කර සින්ගල් සුපර් පොස්පේට් සැකසීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. වාර්ෂික අවශ්‍යතාවය මෙ.ටො. 250,000 ක් වනු ඇත. මේ සඳහා මූලිකව සල්පියුරික් අම්ලය නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා කටයුතු කළ යුතු අතර මේ සඳහා රාජ්‍ය පෞද්ගලික ඒකාබද්ධ වැඩපිළිවෙලකට (Public Private Partnership) ක්‍රමයට කටයුතු කිරීම සඳහා යෝජනා කැඳවිය යුතුය. දැනට පවතින අධිකරණ නියෝගය උල්ලංඝනය නොවන ලෙස නීතිපතිවරයාගේ උපදෙස් මත ගිවිසුම් කෙටුම්පත් කර කටයුතු කළ යුතුය.
- iv. පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීමට තෝරාගත් ස්ථානවල ශීත ගබඩා පහසුකම් ඇති කිරීම.
- v. කෘෂි අංශය නවීකරණය කිරීමේ ජාතික වැඩ පිළිවෙළ හඳුන්වාදීම.
- vi. ශක්තිමත් පසුවිපරම් හා නියාමන යාන්ත්‍රණයක් පිහිටු වීම හා ඒ හරහා කාර්ය සාධනය මැනීම, කළමනාකරණය හා ඇගයීම අඛණ්ඩව සිදුකිරීම.

05. අධ්‍යාපනය



5.1. වර්තමාන පසුබිම

2020 වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුගත ජනගහනය මිලියන 21.909 ක් වූ ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු පාසල් ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව මිලියන 4.06 කි (ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව). එය දිවයිනේ මුළු ජනගහනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 18.53 කි. මෙම පාසල් ශිෂ්‍ය ප්‍රමාණය ශ්‍රේණි 13 ක විසිරී සිටින අතර, සාමාන්‍ය වශයෙන් පළමු ශ්‍රේණියට අතළක් කරගන්නා ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව වාර්ෂිකව 320,000 - 330,000 ක් අතර ප්‍රමාණයක් වේ. 2020 වසරේ දී එම ප්‍රමාණය 319,405 ක් විය. එම වසරේ දී සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය සඳහා පෙනී සිටි සිසුන් ප්‍රමාණය 305,566 ක් ද, දෙවන වර විභාගයට පෙනී සිටි සංඛ්‍යාව 9,534 ක් ද වේ. උසස් පෙළ පන්තිවල සිටින මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව 421,114 ක් සහ උසස් පෙළ විභාගය සඳහා පෙනී සිටි 13 ශ්‍රේණියේ උගත් සිසුන් සංඛ්‍යාව 202,923 කි.

වගු අංක 5.1: වසර පහක පළමු ශ්‍රේණියට ඇතුළත්වීම්, අ.පො.ස.(සා.පෙළ) අ.පො.ස.(උ.පෙළ) පෙනී සිටි සිසුන් සංඛ්‍යාව

වර්ෂය	1 ශ්‍රේණියට ඇතුළත්වීම්	11 ශ්‍රේණියට ප්‍රවේශ වූ සිසුන්	(සා.පෙ) දෙවනවර පෙනී සිටින්නන්	13 ශ්‍රේණියට ප්‍රවේශ වූ සිසුන් (අදාළ වර්ෂයේ උ.පෙ.සඳහා නියමිත)
2020	319,405	305,566	9,534	198,324
2019	333,074	302,291	9,896	212,837
2018	328,632	294,220	13,502	159,740
2017	332,941	295,996	17,797	168,871
2016	326,977	285,961	23,584	150,087
2008	331,886	290,428	44,010	123,043

(මූලාශ්‍රය: අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය)

වගු අංක 01 දත්ත කාල ශ්‍රේණි දත්ත පද්ධතියක් ලෙස සැලකීමෙන් පෙනී යන්නේ සෑම වසරකම පළමු ශ්‍රේණියට ඉදිරිපත් වන සංඛ්‍යාවට වඩා අඩු සංඛ්‍යාවක් අ.පො.ස. (සා.පෙළ) විභාගයට හා එම වසරේ අ.පො.ස.(උ.පෙළ) විභාගයට පෙනී සිටීමට නියමිත බවයි. ඒ අනුව සෑම වසරකම අ.පො.ස.(සා.පෙළ)

විභාගයට පෙර පාසල් හැර යන සිසුන් ප්‍රමාණයක් හා සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයට පසු උසස් පෙළ අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් නොවී පාසල් හැරයන සිසුන් ප්‍රමාණයක් වැඩි ලෝකයට එක් වන බවයි.

වගු අංක 5.2: අ.පො.ස.(සා.පෙළ) හා (උසස් පෙළ) විභාගයන්ට පෙර පාසල් හැරයාම්

වර්ෂය	1 ශ්‍රේණියට ඇතුළත්වීම්	සලකා බලන වර්ෂයේ සා.පෙ. ට නියමිත සිසුන්	සා.පෙ. පෙර හැර යාම්	පාසල් හැරයාමේ %	(අදාළ වර්ෂයේ උ.පෙ. සඳහා නියමිත) සංඛ්‍යාව	උ.පෙ. පෙර පාසල් හැරගිය සංඛ්‍යාව
2020	319,405	305,566	13,839	4.33	198,324	116,776
2019	333,074	302,291	30,783	9.24	212,837	99,350
2018	328,632	294,220	34,412	10.47	159,740	147,982
2017	332,941	295,996	36,945	11.10	168,871	144,922
2016	326,977	285,961	41,016	12.54	150,087	159,458
2008	331,886	290,428	41,458	12.49	123,043	211,395

(මූලාශ්‍රය: අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය)

වගු අංක 02 හි දත්ත, කාල ශ්‍රේණි දත්ත ලෙස සැලකීමෙන් පෙනී යන්නේ පළමු වසරට ඇතුළත් වන සිසුන්ගෙන් 4.33% සිට 12.49% දක්වා සිසුන් ප්‍රමාණයක් සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයට පෙර පාසල් හැර යා හැකි බවයි. මෙම ප්‍රතිශත අගයන්ගේ සාමාන්‍ය අගය සලකා බැලීමේ දී පෙනී යන්නේ සෑම වසරකම එසේ පාසල් හැරයා හැකි ප්‍රතිශතය 10.03% ක් වන බවයි. එනම් සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයට පෙර ආසන්න වශයෙන් සිසුන් 30,000 ක් පමණ පාසල් හැරයන බව පිළිගැනීමට සිදුවේ.

එමෙන්ම සාමාන්‍ය පෙළ සිට උසස් පෙළ විභාගය දක්වා අතර කාලය තුළ ද යම් සිසුන් ප්‍රමාණයක් පාසල් පද්ධතියෙන් ඇද හැරේ.

2016 වර්ෂයේ දී අ.පො.ස. (සා/පෙළ) විභාගයට පෙනී සිටි සිසුන් 2019 වර්ෂයේ දී අ.පො.ස. (උසස් පෙළ) විභාගයට පෙනී සිට ඇති අතර, පහත දැක්වෙන්නේ වසර තුනක දී 11 ශ්‍රේණියේ සිටි සිසුන්ගෙන් 13 වන ශ්‍රේණිය දක්වා පැමිණි සිසුන්ගේ ප්‍රමාණයයි.

වගු අංක 5.3: අ.පො.ස.(සා.පෙළ) හා අ.පො.ස.(උ.පෙළ) විභාගයට පෙනී සිටි සිසුන් ප්‍රමාණය 2015 - 2017

අ.පො.ස. (සා.පෙ.) සඳහා පෙනී සිටි වර්ෂය	අ.පො.ස. (සා.පෙ.) සඳහා පෙනී සිටි සිසුන් ගණන	එම සිසුන්ගෙන් අ.පො.ස.(උ.පෙ) සඳහා පෙනී සිටි සිසුන් ගණන	අ.පො.ස. (උ.පෙ.) සඳහා සුදුසුකම් නොලැබූ සිසුන් ගණන	අ.පො.ස. (උ.පෙ.) සඳහා සුදුසුකම් නොලැබූ සිසුන් ප්‍රතිශතය
2015	290,929	159,740 ¹	131,189	45.1
2016	326,977	183,543 ²	143,434	43.9
2017	332,941	212,837 ³	120,104	36.1
2018	328,632	-	-	-

1 - 2018; 2 - 2019; 3 - 2020
(මූලාශ්‍රය: අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය)

2015 වර්ෂයේ අ.පො.ස. (සා.පෙළ) විභාගය සඳහා පෙනී සිටි සිසුන්ගෙන් 45.1% ක් අ.පො.ස. උසස් පෙළ විභාගයට පෙනී නොසිටි සිසුන් වන අතර 2016 හා 2017 වර්ෂවල මෙම ප්‍රතිශතය පිළිවෙලින් 43.9% ක් හා 36.1% ක් විය. මෙම සියලු සිසුන් උසස් අධ්‍යාපන සුදුසුකමක් හෝ නොමැතිව වැඩ ලෝකයට එකතු වන ශ්‍රම බලකායේ සාමාජිකයින් වේ. වසර තුනෙහි සාමාන්‍ය සලකා බැලීමෙන් පෙනී යන්නේ වසරකට සාමාන්‍ය වශයෙන් සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයට පෙනී සිටි සිසුන්ගෙන් 40% ක් පමණ උසස් පෙළ විභාගයට පෙර හෝ පසුව කිසිදු දාඩ කුසලතා සංවර්ධනයකින් තොරව වැඩ ලෝකයට එක් වන බවයි. මෙම ප්‍රමාණය ආසන්න වශයෙන් සිසුන් 118,296 පමණ වේ. ඒ අනුව සුදුසුකමක් ලෙස අ.පො.ස (උසස් පෙළ) සමත්වීමෙන් හෝ කිසිදු දාඩ කුසලතා සංවර්ධනයකින් තොරව වසරකට වැඩ ලෝකයට එක්වන නව යොවුන් තරුණයින් ප්‍රමාණය 150,000 කට ආසන්න වේ.

පළමු ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වූ සිසුන්ගෙන් උසස් අධ්‍යාපනය ලැබීම සඳහා රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාලයකට ඇතුළත්වූ සිසුන් ප්‍රමාණය

අ.පො.ස. (උසස් පෙළ) විභාගයට පෙනී සිටි සිසුන්ගෙන් රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාලයකට ඇතුළත්ව උසස් අධ්‍යාපනය ලැබීමට සුදුසුකම් ලබන්නේ 9% අඩු ප්‍රතිශතයකි. ඊට උදාහරණයක් ලෙස 2007 වර්ෂයේ දී පළමු ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වූ සිසුන්ගෙන් 13 වසරක අධ්‍යාපනය නිමා කොට අ.පො.ස. උ.පෙළ සමත්ව රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාලයකට ඇතුළත් වීමට හැකියාව ලැබූ ප්‍රතිශතය පහත දැක්වේ.

වගු අංක 5.4: පළමු ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වූ සිසුන්ගෙන් උසස් අධ්‍යාපනය ලැබීම සඳහා රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාලයකට ඇතුළත් වූ සිසුන් ප්‍රමාණය

2007 වර්ෂයේ දී 1 ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වූ සිසුන් ගණන	2017 වර්ෂයේ දී අ.පො.ස. (සා.පෙ.) සඳහා පෙනී සිටි සිසුන් ගණන	අ.පො.ස. (සා.පෙළ) පෙර ඇද හැලීම් ප්‍රමාණය	2020 වසරේ දී අ.පො.ස.(උ.පෙ.) සඳහා පෙනී සිටි සිසුන් ගණන	පළමු ශ්‍රේණියට ඇතුළත් සංඛ්‍යාව හා උ.පෙළට පෙනී සිටි සංඛ්‍යාව අතර වෙනස	සා.පෙළට පෙනී සිටි හා උ.පෙළට පෙනී සිටි සංඛ්‍යා අතර වෙනස	විශ්ව විද්‍යාලයට ඇතුළත් වූ සිසුන් ගණන	පළමු ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වූ ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස විශ්ව විද්‍යාලයකට ඇතුළත් කරගන්නා %
1	2	3	4	5	6	7	8
		(1-2)		(1-4)	(2-4)	7	8
334,641	294,220	40,420	212,837	121,804	81,383	30,000*	8.96%

(මූලාශ්‍රය: අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය)

(* 2019 වර්ෂයේ බඳවා ගැනීම් 30,000 ක් පමණ විය. 2020/21 අධ්‍යයන වර්ෂය සඳහා බඳවා ගැනීම් අධ්‍යයන අවස්ථාවේ දී සිදුකර නැත.)

සිද්ධි වාචකයක් ලෙස 2007 වර්ෂයේ පළමු ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වූ සිසුන් 334,641 සලකා බැලූ විට එම සිසුන්ගෙන් 40,420 ක් අ.පො.ස. (සා.පෙළ) විභාගය සඳහා 2017 වර්ෂයේ දී ලියාපදිංචි වී නැත. 2017 වර්ෂයේ දී අ.පො.ස. (සා.පෙළ) විභාගය සඳහා ඉදිරිපත් වූ 294,220 ක් සිසුන් අතුරින් අ.පො.ස.(උ.පෙළ) ට අධ්‍යාපනය ලැබීමට සුදුසුකම් ලබා ඇත්තේ 72.34% ක් හෙවත් 212,837 ක් පමණි. ඒ අනුව 2007 වර්ෂයේ දී පළමු වසරට ඇතුළත් වූ සිසුන්ගෙන් අ.පො.ස.(සා.පෙළ) මට්ටමින් පසු සිසුන් 81,383 ක් හෙවත් 24.31%ක් හා වැඩ ලෝකයට එක්ව ඇත. මෙම සිසුන් ප්‍රමාණය සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයෙන් 121,804 ක් දක්වා හෙවත් 36.4% වර්ධනය වී ඇත. වගු අංක 3 අනුව මෙම ප්‍රතිශතය 40% ක් ලෙස උපකල්පනය කළ අතර, 2007 සිද්ධි වාචකය අනුව අ.පො.ස.(සා.පෙළ) ට පෙර හා පසුව වැඩ ලෝකයට එක්වන සිසුන් ප්‍රතිශතය 36.4% ක් වීමෙන් නිගමනය කළ හැක්කේ සෑම වසරකම කිසිදු කුසලතා සංවර්ධනයකින් තොරව පළමු වසරට ඇතුළත් වන සිසුන්ගෙන් 35% - 40% දක්වා ප්‍රතිශතයක් වැඩ ලෝකයට එක්වන බවයි. ඒ අනුව 2016 - 2020 අතර කාලයේ දී 120,000 ක් පමණ සාමාන්‍ය සිසුන් ප්‍රමාණයක් වාර්ෂිකව කිසිදු කුසලතා සංවර්ධනයකින් තොරව වැඩ ලෝකයට එක්ව ඇත.

උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාලවලට ඇතුළත් වන 30,000ක් සිසුන් හැර අනෙකුත් සිසුන් ප්‍රමාණයට සිදු වන්නේ කුමක් දැයි නිවැරදිව උපකල්පනය කළ හැකි ප්‍රත්‍යක්ෂ දත්ත පාදයක් ශ්‍රී ලංකාව සතුව නොමැත.

වගු අංක 5.5: උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා යොමුවන සිසුන් සංඛ්‍යාව

විස්තරය	2019	2020
විශ්ව විද්‍යාල සංඛ්‍යාව	15	15
වෙනත් උසස් අධ්‍යාපන ආයතන	20	20
විශ්ව විද්‍යාල සිසුන්	100,944	106,641
වෙනත් ආයතන	3,724	3,844
විවෘත විශ්ව විද්‍යාලය	25,165	26,255
පශ්චාත් උපාධි සිසුන්	40,931	41,074
මූලික උපාධිය ලැබූ සංඛ්‍යාව (බාහිර උපාධි/ විවෘත විශ්ව විද්‍යාල ඇතුළුව)	25,757	24,565
මූලික උපාධිය ලැබූ සංඛ්‍යාව	25,757	24,565
නව ප්‍රවේශකයින්	31,902	41,669
සුදුසුකම් ලැබුවන්ගෙන් ඇතුළත්කරගත් ප්‍රතිශතය	18.98	22.98

(මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව)

ඉහත දත්තවලට අනුව අ.පො.ස. උසස් පෙළ අධ්‍යාපනය ලැබ වාර්ෂිකව උසස් අධ්‍යාපනයට යොමුවන සංඛ්‍යාව හෙවත් උසස් අධ්‍යාපනයට එක්වන නව ප්‍රවේශකයින් සංඛ්‍යාව 2020 වර්ෂයේ දී 41,669 ක් වූ අතර, අ.පො.ස. (උ.පෙළ) සඳහා එම වර්ෂයේ පෙනී සිටි සිසුන් ගණන 212,837 කි. ඒ අනුව උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා යොමුවන ප්‍රතිශතය 19.58% (පළමුවර පෙනී සිටීම පමණි) ක් වන අතර එම මට්ටමින් ඇද හැලුණු සිසුන් ප්‍රමාණය 171,168 ක් හෙවත් අ.පො.ස.(උ.පෙළ) සඳහා පෙනී සිටි සිසුන් ප්‍රමාණයෙන් 80.42% කි.

උසස් පෙළ අධ්‍යාපනය අවසන් කළ මෙම පිරිස හා සාමාන්‍ය පෙළ අවසන් කළ සිසුන් ගෙන් කොටසක් වෘත්තීය අධ්‍යාපනයට යොමුවන බැවින් වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සඳහා වන නව ප්‍රවේශකයින් සංඛ්‍යාව ද සලකා බැලීම වටී.

වගු අංක 5.6: වෘත්තීය පුහුණුව සඳහා වාර්ෂිකව යොමු වන ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව

#	අධ්‍යාපන ආයතනය	ඇතුළත් වූ ගණන		සම්පූර්ණ කළ ගණන		ඇදහැලීම් ප්‍රමාණය	
		2019	2020*	2019	2020*	2019	2020*
1	කාර්මික අධ්‍යා. හා පුහුණු කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව (DTET)	35,599	25,000	23,261	**	10,636	3,159**
2	වෘත්තීය පුහුණු අධිකාරිය (VTA)	37,936	24,703	34,235	2,835	3,701	3,304
3	ජාතික ආධුනිකත්ව හා කාර්.පු.කිරීම් අධිකාරිය (NAITA)	30,952	14,207	25,756	15,630	7,857	-
4	ජාතික ව්‍යාපාර කළමනාකාරීත්ව ආයතනය (NIBM)	9,801	7,482	9,218	6,805	222	125
5	NSBM හරිත විශ්ව විද්‍යාල නගරය	2,682	2,834	2,155	2,084	9	150
6	වෘත්තීය තාක්ෂණ විශ්ව විද්‍යාලය (UNIVOTEC)	1,040	0	301	0	34	34
7	ශ්‍රී ලංකා ජර්මානු කාර්මික ආයතනය (CGTI)	3,726	2,415	2,649	1,459	386	141
8	සාගර විශ්ව විද්‍යාලය	1,851	1,236	733	-	159	-
9	ශ්‍රී ලංකා මුද්‍රණ ආයතනය (SLIOP)	1,001	512	464	274	203	25
10	ජාතික යොවුන් සේනාංකය	11,067	11,515	7,416	9,684	3,651	1,831
11	ජාතික තරුණ සේවා සභාව	22,280	13,232	17,457	10,794	4,369	2,438
	එකතුව	157,935	103,136	123,645	49,565	31,227	8,048

(මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව)

වගු අංක 06 හි දත්ත භාවිතයේ 2020 වර්ෂයේ පාඨමාලා, පැවති කොවිඩ් වාතාවරණය හේතුවෙන් තවමත් නිමා කොට නැති බැවින් 2019 වර්ෂයේ දත්ත සලකා බැලීම වඩාත් ප්‍රායෝගික වේ.

ඒ අනුව 2019 වර්ෂයේ දී සියලුම ආකාරවලින් උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවලට සම්බන්ධව සිටියේ සිසුන් 157,935 ක් පමණි. ඉන් පාඨමාලා සම්පූර්ණ කරන ප්‍රමාණය 123,645 කි. මෙම සංඛ්‍යාවෙන් ජාතික යොවුන් සේනාංකයේ ඉගෙනුම ලැබූ සිසුන් 11,067 වෘත්තීය ක්‍රමලේඛන නොකළ, මෘදු කුසලතා සංවර්ධනය ඉලක්ක කොට පවත්වන පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා සහභාගී වූවන් වන බැවින් එම ප්‍රමාණය අඩුකොට සලකා බැලීම වඩාත් යෝග්‍යය වේ. එමෙන්ම පුහුණු පාඨමාලා අතරමඟ සිදුවන ඉවත්වීම් ප්‍රමාණය ද ඉවත් කිරීමට සිදුවේ (31,227). ඒ අනුව මෙම පාඨමාලා සඳහා සම්බන්ධ වූ 157,935 න් 42,294 ක ප්‍රමාණයක් ඉවත් කොට වසරකට වෘත්තීය පුහුණුව අවසන් කරන ප්‍රමාණය සලකා බැලිය

හැකිය. ඒ අනුව පවත්නා තත්ත්වය යටතේ වසරකට වෘත්තීය පුහුණුව ලබන තරුණයින් සංඛ්‍යාව 115,641 කි. වසරකට උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා විශ්ව විද්‍යාලයකට හෝ වෙනත් ආයතනයකට 2019 වර්ෂයේ දී ඇතුළත් වූ තරුණයින් ප්‍රමාණය 31,902 සැලකුවහොත් ශ්‍රී ලංකාවේ තරුණයින් 147,543 දෙනෙකු 2019 වර්ෂයේ දී උසස් අධ්‍යාපනයට හෝ වෘත්තීය පුහුණුවක් ලැබීමට නියමිත විය.

මෙම තරුණ පිරිස උකස් විෂයට අදාළ වාර්ෂික සාමාන්‍ය අගය ලෙස සැලකුවහොත් (වාර්ෂික සාමාන්‍ය ගණනය කිරීමට සරල සාමාන්‍ය අගය හෝ ප්‍රතිපායන විශ්ලේෂණයක් සිදු කොට නොමැති බැවින්) හා 2007 වර්ෂයේ පළමු ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වූ 334,641 ක් වූ ශිෂ්‍ය ප්‍රමාණයෙන් මෙම අගය අඩුකළ විට තරුණයින් 177,331 ක් (53%) කිසිදු වෘත්තීය දිශානතියක් සහිතව වැඩ ලෝකයට එක්ව නැත. මෙම ප්‍රමාණයට ජාතික යොවුන් සේනාංකයෙහි පුහුණුව ලබන සංඛ්‍යාව ද ගලපන්නේ නම් එවිට විට 166,264 ක් (49.68%) තරුණයින් කිසිදු දෘඩ කුසලතා හෝ මෘදු කුසලතා පදනම් කරගත් පුහුණුවක් හෝ වෘත්තීය දිශානතියක් සහිතව සමාජගත වී නැත.

(පෞද්ගලික විශ්ව විද්‍යාල හා විදේශගත අධ්‍යාපනයට යොමුවන පිරිස හෝ පෞද්ගලික අංශයේ වෙනත් පාඨමාලා සඳහා ඇතුළත් වන තරුණයින් ප්‍රමාණය පිළිබඳ සංඛ්‍යා දත්ත සපයාගත නොහැකි බව කාරුණිකව සලකන්න.)

නිගමන

ඉහත සංඛ්‍යා දත්ත අනුව සාමාන්‍ය වශයෙන් එළඹිය හැකි නිගමන කීපයකි.

- i. වර්ෂයකට විධිමත් අධ්‍යාපනය සඳහා පාසලේ පළමු ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වන ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවෙන් අඩකට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් පාසැල් අධ්‍යාපනයෙන් පසුව කිසිදු වෘත්තීය දිශානතියක් පිළිබඳ අදහසකින් තොරව වැඩ ලෝකයට එකතු වේ.
- ii. පාසල් අධ්‍යාපනයෙන් පසුව තවදුරටත් අධ්‍යාපන ආයතනයක විධිමත් අධ්‍යාපනය ලැබීමට තරුණයින් පෙළඹීමේ සම්භාවිතාව 50% ට වඩා අඩු බැවින් තරුණයින් පාසල තුළදීම වෘත්තීය මඟ පෙන්වීමක් සහිතව සමාජගත කළ යුතුය.
- iii. පාසල තුළ දී දරුවා වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශයක් සහිතව ඉගෙනුමට යොමු කිරීම සඳහා පුහුණු මානව සම්පත් ප්‍රමාණය හෝ පාසල් විෂය මාලාව තුළ අවකාශය අඩු බැවින් ගුරුවරුන් වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශය සඳහා පුහුණු කොට සේවා ලබාදීම සඳහා යොමු කිරීම වඩාත් ප්‍රතිඵලදායක වේ.

5.2. කෙටි කාලීන යෝජනා

- i. පසුගිය වසර දෙකක කාලය තුළ පාසල් දරුවන්ට අඛණ්ඩ විධිමත් අධ්‍යාපනයක් ලබාදීමට නොහැකි වූ නිසා, ඒ ඒ ශ්‍රේණිවල ඒ ඒ විෂයන්ගේ විෂය නිර්දේශවල අත්‍යාවශ්‍යම කොටස් පමණක් හඳුනා ගනිමින් ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණ කිරීම.
- ii. වාර විභාගවලදී, අ.පො.ස. (සාමාන්‍ය පෙළ) විභාගයේ දී සහ අ.පො.ස. (උසස් පෙළ) විභාගයේ දී ඒ ඒ පාඩම් සඳහා ලබා දෙන ප්‍රශ්න තෝරා ගැනීමට වැඩි අවස්ථාවක් ලබා දීම මගින් එකම ප්‍රශ්නයට වඩා පහසුවෙන් පිළිතුරු ලබාදිය හැකි කොටසක් ද ඊට වඩා සංකීර්ණ කොටසක්ද ලබාදී දරුවන්ගේ හැකියාවන් අනුව තෝරා ගැනීමට වැඩි අවස්ථාවක් ලබා දීම.
- iii. විධිමත් අධ්‍යාපන ක්‍රමයෙන් බැහැර වන සියලුම දරුවන්ට වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශ ලබාදෙන වැඩපිළිවෙලක් පාසල් වෙලාවෙන් පසුව එම සම්පත් භාවිත කරමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- iv. දැනටමත් යෝජනා වී ඇති පරිදි කුසලතාවය හා හැකියාව ඇති පුද්ගලයින්ට විධිමත් පාඨමාලා හැදෑරීමකින් තොරව ජාතික වෘත්තීය සුදුසුකම් (NVQ) ලබා දීමේ වැඩ පිළිවෙළ කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- v. වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවලට නවීන තාක්ෂණය හා මුසු වූ නව වැඩසටහන් හඳුන්වා දීම හා නිසි පරිදි යාවත්කාලීන නොවූ යල් පැන ගිය පුහුණු වැඩසටහන් වහාම නතර කිරීම.
- vi. ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට පවතින රැකියා වර්ග පිළිබඳව මාධ්‍ය හරහා තරුණ කොටස් දැනුවත් කිරීම.
- vii. අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලිය ඉතා මන්දගාමී වන බැවින් කඩිනම් අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා විශේෂ ප්‍රමුඛතාවයක් ලබා දීම.
- viii. අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සාර්ථක අත්දැකීම් ජනගත කිරීම සඳහා ක්‍රමවත් වැඩපිළිවෙලක් සැකසීම. (බොහෝ ගුරුවරු ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙන් ඉතා සාර්ථක ව්‍යාපෘති හා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන අතර ඒවා ඇගයීමකට ලක් කිරීමක් හෝ ජනගත කිරීමක් මේ වන විට සිදු නොවේ).
- ix. රජයේ විශ්ව විද්‍යාලවල වෘත්තීය හා තාක්ෂණික විෂයයන් ඉගෙනුම ලැබීමට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා පුළුල් කිරීම සඳහා සහ පවත්නා සම්පත් උපරිම වශයෙන් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා රජයේ විශ්ව විද්‍යාල සඳහා එක වසරකට කණ්ඩායම් දෙකක් බඳවා ගැනීමේ හැකියාව සොයා බැලීම සහ රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාල හා උසස් අධ්‍යාපන ආයතන සඳහා විදේශ ශිෂ්‍යයන් ආකර්ෂණය කරගැනීමේ වැඩපිළිවෙලක් ආරම්භ කිරීම.

- x. අදාළ අධිකාරීවල නිසි නියාමනයන්ට යටත්ව පෞද්ගලික විශ්ව විද්‍යාල ආරම්භ කිරීම හරහා දරුවන්ගේ උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා වඩාත් පුළුල් කිරීම හා එමගින් දරුවන් විදේශ රටවල්වල විශ්ව විද්‍යාලවලට යාම අධෛර්යය කොට විදේශ විනිමය රට තුළ රඳවා ගැනීමට කටයුතු කිරීම.
- xi. අධ්‍යාපන ක්‍ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනය සඳහා විද්වතුන්ගේ හා තරුණ ප්‍රජාවගේ අදහස් ලබා ගැනීමේ වේදිකාවක් නිර්මාණය කිරීම.
- xii. ජාතික සම්පත් අරපිරිමැස්මෙන් භාවිත කිරීම පිළිබඳ හැඟීමක් හා වගවීමක් පාසල් දරුවන් තුළ ඇති කිරීමෙන් ඔවුන්ට ලබාදෙන පෙළපොත් නැවත නැවත භාවිතයට සුදුසු පරිදි පරිහරණය කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම. මෙමගින් වසර තුනකට වරක් පමණක් පෙළපොත් මුද්‍රණය කිරීම තුළ වාර්ෂිකව වැය වෙන විශාල ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය අවම කරගැනීම.

5.3. මධ්‍ය කාලීන හා දීර්ඝ කාලීන යෝජනා

අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමග පුළුල් වශයෙන් සාකච්ඡා කරමින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ මධ්‍ය කාලීන හා දීර්ඝ කාලීන යෝජනා කඩිනමින් ඉදිරිපත් කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය විසින් සැලසුම් කොට ඇත.

06. බලශක්තිය



රටේ වර්තමාන සමාජ නොසන්සුන්තාවය නිර්මාණය වී තිබෙන්නේ ආර්ථික අර්බුදය මත ගොඩ නැගී තිබෙන බලශක්ති සැපයුම නිසි ලෙස පවත්වා ගෙන යාමට නොහැකි වීම නිසාවෙනි. ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවට තම ජීවනෝපාය කටයුතු සාමාන්‍ය පරිදි පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය වන විදුලිබලය මෙන්ම භූමිතෙල්, ඩීසල් හා පෙට්‍රල් වැනි ඉන්ධන හිඟතාවය නිසා මතු වී තිබෙන පීඩාකාරී තත්ත්වය කළමනාකරණය කිරීමට වර්තමාන පාලනාධිකාරියේ නොහැකියාව මෙම තත්ත්වය වඩාත් තීව්‍ර කිරීමට බලපා තිබේ. එසේම, බලශක්ති සැපයුම අඛණ්ඩව සිදු කිරීම සඳහා වන කෙටි කාලීන, මාධ්‍ය කාලීන මෙන්ම දීර්ඝ කාලීන සැලසුම් ඇතැයි ප්‍රකාශ වුවද, වර්තමානයේදී එම එකඟ සැලැස්මක්වත් සාර්ථක වී ඇති බවක් නොපෙනේ. එබැවින්, බලශක්ති සැපයුම අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාම සඳහා ඊට අදාළ සියලු පාර්ශවයන් දැඩි අවධානයෙන් කටයුතු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව අවධාරණය කරමු.

මෙම පරිච්ඡේදය මගින් බනිජ තෙල් සැපයුම හා විදුලිබල සැපයුමේ වර්තමාන ගැටලුකාරී තත්ත්වය පිළිබඳව සලකා බලා එය යථාවත් කිරීමට අවශ්‍ය කෙටි කාලීන යෝජනා ඉදිරිපත් කරනු ලබයි.

6.1. බනිජ තෙල් සැපයුම

මෙරට බලශක්ති අවශ්‍යතාවය සඳහා මාසිකව ආනයනය කළ යුතු ඉන්ධන ප්‍රමාණයන් පහත පරිදි වේ.

ඉන්ධන වර්ගය	මාසික අවශ්‍යතාවය (MT)
බොර තෙල්	180,000
පෙට්‍රල් 92	108,000
පෙට්‍රල් 95	16,500
ගෑස් 500 PPM/ඩීසල්	168,000
ගෑස් 10 PPM/සුපිරි ඩීසල්	7,500
ජෙට් A-1/භූමි තෙල්	51,000

(මූලාශ්‍රය: බලශක්ති අමාත්‍යාංශය)

ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ බනිජ තෙල් නිෂ්පාදන අලෙවිසැල් ජාලය - 2021

පළාත	සංඛ්‍යාව
බස්නාහිර	322
උතුර	188
වයඹ	190
නැගෙනහිර	152
දකුණ	148
මධ්‍යම	108
උතුරු මැද	85
ඌව	57
සබරගමුව	83

(මූලාශ්‍රය: බලශක්ති අමාත්‍යාංශය)

ඒ අනුව ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ බනිජ තෙල් නිෂ්පාදන අලෙවිසැල් සංඛ්‍යාව 1,333 ක් වේ. එමෙන්ම LIOC ට අයත් බනිජ තෙල් නිෂ්පාදන අලෙවිසැල් සංඛ්‍යාව 220 ක් වේ.

බනිජ තෙල් ගබඩාකරණය සහ බෙදාහැරීමේ ක්‍රියාවලිය සිදුකිරීම උදෙසා ප්‍රධාන තෙල් ගබඩා පර්යන්ත 2 වන කොලොන්නාව සහ මුතුරාජවෙල තොග ගබඩා ඇතුළු ප්‍රාදේශීය තොග ගබඩා 11 ක් ශ්‍රී ලංකාව පුරා ක්‍රියාත්මක වේ.

මෙම ගබඩා පහසුකම් යටතේ මෙරට ඉන්ධන ගබඩා කිරීමේ හැකියාව පහත පරිදි වේ.

ඉන්ධන වර්ගය	නැවක් පැමිණීමේදී ගබඩා කිරීමේ හැකියාව පවතින උපරිම දින ගණන (පිරිපහදු නිෂ්පාදනද ඇතුළත්ව)
ඔටෝ ඩීසල් 500 PPM	50
ඔටෝ ඩීසල් 10 PPM	21
පෙට්‍රල් 92	20
පෙට්‍රල් 95	42
ජෙට් A1/භූමිතෙල්	80

(මූලාශ්‍රය: බලශක්ති අමාත්‍යාංශය)

6.1.1. කෙටි කාලීන වැඩසටහන්

- i. දැනටමත් අස්වනු නෙලන දිස්ත්‍රික්කවල ගොවි ජනතාවට සහ යල කන්නය සඳහා වගා බිම් සකසන ගොවීන්ගේ කෘෂි යන්ත්‍රෝපකරණ සඳහා ප්‍රමුඛතා පදනම මත ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉන්ධන ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය අවසර පත්‍ර නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් හරහා කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ii. ඉන්ධන පිරවුම්හල් සඳහා ඉන්ධන තොග ලැබීම හා අලෙවිය පිළිබඳව අධීක්ෂණය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා පොලිසිය හරහා වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- iii. රජයේ හා පෞද්ගලික අංශයේ කාර්යමණ්ඩල ප්‍රවාහනයේදී කණ්ඩායම් ප්‍රවාහන ක්‍රමවේද භාවිතා කිරීම දිරිමත් කිරීම හා ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය හරහා ඉන්ධන නිකුත් කිරීමට ක්‍රමවේදයක් සැකසීම.
- iv. ධීවර කටයුතු සඳහා අත්‍යවශ්‍ය භූමිතෙල් ප්‍රමාණයක් ධීවර වරායන් වෙත සැපයීම පිළිබඳව ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් හරහා වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- v. අධි නාගරික ප්‍රදේශවලට හා මහල් නිවාසවලට එම ස්ථානවලටම ගොස් කුඩා බවුසර් මගින් භූමිතෙල් ලබාදීමේ වැඩසටහනක් ශ්‍රී ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව හරහා ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- vi. ගැස් බෙදාහැරීමේ ජාලය විධිමත් කිරීම සඳහා එක් එක් තොග බෙදාහැරීම් නියෝජිතයන් හා උප බෙදාහැරීම් නියෝජිතයන් මගින් තොග අවශ්‍යතා පිළිබඳ නිවැරදි තොරතුරු ලබා ගැනීමේ ක්‍රමවේදයක් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- vii. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමින් හෝටල්, ආපන ශාලා හා වෙනත් කර්මාන්ත අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රමාණවත් ගැස් තොග ලැබෙන බවට අධීක්ෂණය කිරීම.
- viii. වැඩි ජන සනත්වයක් සහිත අධි නාගරික ප්‍රදේශවල නිවැසියන් හා මහල් නිවාසවල නිවැසියන් සඳහා ගැස් බෙදාහැරීමේ දී ප්‍රමුඛතාව ලබා දීමට පියවර ගැනීම.
- ix. විකල්ප බලශක්ති ප්‍රභව භාවිතා කිරීම සඳහා මහජනතාව දිරි ගැන්වීමට මාධ්‍ය ඔස්සේ වැඩපිළිවෙලක් දියත් කිරීම.

6.1.2. මධ්‍ය කාලීන හා දීර්ඝ කාලීන යෝජනා

අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමග පුළුල් වශයෙන් සාකච්ඡා කරමින් මධ්‍ය කාලීන හා දීර්ඝ කාලීන යෝජනා කඩිනමින් ඉදිරිපත් කිරීමට ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය විසින් සැලසුම් කොට ඇත.

6.2. විදුලිබල සැපයුම

ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්ෂික විදුලිබල අවශ්‍යතාවය ගි.වො.පැ. 17,000 පමණ වේ. මෙම අවශ්‍යතාවය සම්පූර්ණ කිරීමේදී පවතින ජනන ධාරිතාවය එක් එක් තාක්ෂණය අනුව පහත පරිදි වේ.

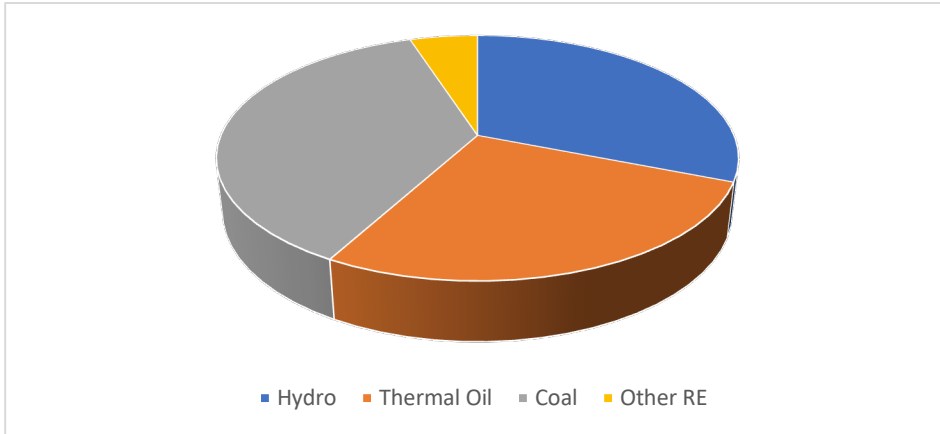
	ජනන ප්‍රභවය	ධාරිතාවය (මෙ.වො)
1	ප්‍රධාන ජල විදුලි බලාගාර	1383
2	තාප විදුලි බලාගාර	1068
3	ගල් අඟුරු	900
4	වහල මත සවිකරන සූර්ය පද්ධති	548
5	කුඩා පරිමාණ ජල විදුලි බලාගාර	430
6	සුළං බලාගාර	248
7	සූර්ය බලාගාර	108
8	ෛෂ්ව ස්කන්ධ සහ නාගරික සෑදුම් අපද්‍රව්‍ය	54

(මූලාශ්‍රය: ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය - සංඛ්‍යාලේඛන 2021)

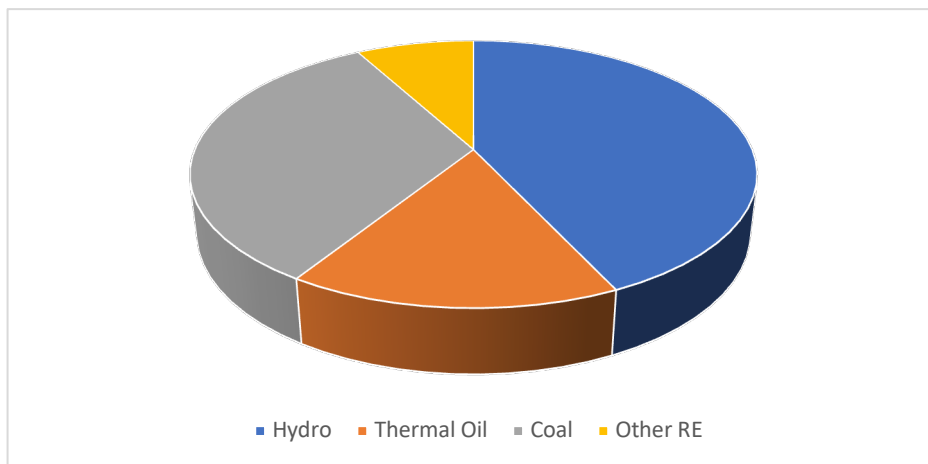
කෙසේ නමුත්, වියළි කාලගුණ තත්ත්වයන් යටතේ ප්‍රධාන ජල විදුලි බලාගාරවල සහ කුඩා පරිමාණ ජල විදුලි බලාගාරවල ජනන ධාරිතාවයේ අඩුවීමක් සිදු වේ. මේ තත්ත්වය තුළ අවශ්‍ය ජනන ධාරිතාවය වියළි කාලගුණ තත්ත්වය තුළ සැපයීම සිදු කරන්නේ පොසිල ඉන්ධන මගින් විදුලි ජනනය කරන බලාගාර සහ ගල් අඟුරු බලාගාර වලින් වේ. මෙවන් තත්ත්වයක් තුළ වියළි කාලගුණ තත්ත්වය යටතේ අඛණ්ඩ විදුලි නිෂ්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය ඉන්ධන සහ ගල් අඟුරු සැපයීම අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය යුතු වේ.

පසුගිය වසර දෙකකදී මෙරට විදුලි අවශ්‍යතාවය සපයා ගත් ආකාරය පහත පරිදි වේ.

බලශක්ති උත්පාදනය 2020 (ප්‍රභවය අනුව)



බලශක්ති උත්පාදනය 2021 (ප්‍රභවය අනුව)



(මූලාශ්‍රය: ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය - සංඛ්‍යාලේඛන 2021)

මෙරට පද්ධතියේ ඉහළ විදුලි ඉල්ලුම් කළ සීමාවන් දෙකක් දැකිය හැකි වේ. එනම්, දිවා කාලයේ ඉහළ විදුලි ඉල්ලුම් කාල සීමාව (මේ සඳහා අවශ්‍ය ධාරිතාවය මෙ.වො. 2,100 - මෙ.වො. 2,300) සහ රාත්‍රී ඉහළ විදුලි ඉල්ලුම් කාල සීමාව (මෙ.වො. 2,300 - මෙ.වො. 2,700) ලෙසිනි. කෙසේ නමුත් පසුගිය පෙබරවාරි මාසයේ සිට මෙරට ක්‍රියාත්මක වන විදුලි සැපයුම සීමා කිරීමේ තත්ත්වයට මූලික හේතුව මෙරට පද්ධතියේ ඇති ස්ථාපිත ධාරිතාවයේ පවතින සීමාවීම වේ. එනම්, ජල විදුලි නිෂ්පාදනය සීමාවීම සහ අවශ්‍ය ඉන්ධන අඛණ්ඩව ලබා ගැනීමට නොහැකිවීම වේ.

6.2.1. පවතින විදුලිබල අර්බුදය සඳහා වන කෙටි කාලීන ක්‍රියාමාර්ග

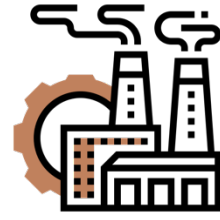
- i. බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව සහ සංරක්ෂණය පිළිබඳ විදුලි පාරිභෝගිකයින් දැනුවත් කිරීම සහ බලශක්ති සංරක්ෂණයට සහ කාර්යක්ෂම භාවිතයට විදුලි පාරිභෝගිකයන් දිරි ගැන්වීම.
- ii. විදුලි පාරිභෝගිකයන්ට වහලු මත සවිකරන සූර්ය ජනන පද්ධති සමග බැටරි ගබඩා පහසුකම් ඇතිකර ගැනීමට නව ගාස්තු ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දීම.
- iii. විදුලි ගාස්තු පිරිවැය නිරූපනය වන ආකාරයට කඩිනමින් ගැලපීම සහ මෙය මාස 06 ක කාල පරාසයන් තුළදී පිරිවැය සංරචකයන්ගේ වෙනස් වීම් සමග ගැලපීමට කටයුතු කිරීම.
- iv. විදුලි සැපයුම සීමාකරන අවස්ථාවලදී සියලුම ආයෝජන කාර්මික කලාප, සංචාරක ප්‍රවර්ධන මෙන්ම තොරතුරු තාක්ෂණ ආදී සෘජුවම විදේශ විනිමය උපයන ක්ෂේත්‍ර සඳහා අඛණ්ඩව විදුලි සැපයීම ලබා දීම හා විශේෂඥ උපදෙස් පදනම් කරගෙන පමණක් එක් එක් ප්‍රදේශවලට විදුලි සැපයීමට / සීමා කිරීමට අවශ්‍ය තීරණ ගැනීම.

6.2.2. මධ්‍ය කාලීන සහ දිගු කාලීන ක්‍රියාමාර්ග

- i. දිගු කාලීන ජනන සැලැස්ම යටතේ හඳුනාගත් විදුලි බලාගාර ප්‍රමාද කිරීමකින් තොරව පද්ධතියට එක් කිරීම තහවුරු කිරීම.
- ii. පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභව, රජයේ ඉලක්කය වන 2030 වර්ෂයේදී 70% විදුලි අවශ්‍යතාවය පුනර්ජනනීය ප්‍රභව මගින් ලබා ගැනීමට හැකිවනසේ ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- iii. සම්ප්‍රේෂණ පද්ධතිය සංවර්ධනය කිරීම සහ ඒ සඳහා පුද්ගලික අංශයේ ආයෝජන ලබා ගැනීම.
- iv. විදුලි ක්ෂේත්‍රයේ නියාමනය වඩා සවිමත් කිරීම සඳහා විදුලි ජනනය, සම්ප්‍රේෂණය සහ බෙදා හැරීම වෙන වෙනම බලපත්‍ර ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම (Unbundling).
- v. බලශක්ති ජනනය සඳහා තරගකාරී පදනම යටතේ පමණක් සංවර්ධකයන් තෝරා ගැනීම.

තවදුරටත් අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමග පුළුල් වශයෙන් සාකච්ඡා කරමින් මධ්‍ය කාලීන හා දීර්ඝ කාලීන යෝජනා කඩිනමින් ඉදිරිපත් කිරීමට ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය විසින් සැලසුම් කොට ඇත.

07. කර්මාන්ත



7.1. වර්තමාන පසුබිම

කාර්මිකරණ ක්‍රියාවලිය සංවර්ධනයේ එන්ජිම ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. කාර්මිකරණය ප්‍රමුඛ සංක්‍රාන්තිය අනුගමනය කළ ආර්ථිකයන්, අපනයන ප්‍රවර්ධනය, ඉහළ වෙළෙඳ විවෘතභාවය, ආර්ථික ලිහිල්කරණය සහ වැඩි දියුණු කළ ව්‍යාපාරික පරිසරය යනාදිය සමග ඉහළ ආර්ථික වර්ධන වේගයක් ළඟා කරගෙන ඇත.

1990 දශකයෙන් පසුව කාර්මික පරිවර්තනය පසු විපරම් කිරීමට බොහෝ ආසියානු රටවල් දිරිමත් කර ඇති අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිංගප්පූරුව, දකුණු කොරියාව, චීනය හා ඉන්දියාව වැනි රටවල් වේගවත් ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟා කරගැනීමට සමත් වී ඇත.

කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලාංකීය සන්දර්භය තුළ කර්මාන්ත අංශය සියවසකට ආසන්න කාලයක් ආර්ථිකය තුළ ක්‍රියාත්මක වී ඇති අතර, එහි වර්ධනයේ වැදගත් යුග කිහිපයක් හඳුනාගත හැකිය. නමුත් එකී පරිවර්තනයන් හෝ ප්‍රතිපත්ති තුළින් ශ්‍රී ලංකාවට සැබෑ ප්‍රතිඵල ලැබී තිබේ ද යන්න සැක සහිතය. මෙහිදී අවම පිරිවැයකින් එකතු කළ අගය වැඩි කිරීමේ ක්‍රමෝපායයන් පුළුල්ව විමර්ශනය කර සුළු හා මධ්‍යම පරිමාණයේ කර්මාන්තකරුවන්ට වැඩි අවධානයක් ලැබෙන සේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කළ යුතුය.

පහත වගුව තුළින් මෙම තත්ත්වය අවබෝධ කරගත හැකිය.

දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට කර්මාන්ත අංශයේ දායකත්වය	
වර්ෂය	දායකත්වය (%)
1950	19.6
1960	16.8
1970	23.8
1980	23.8

1990	26.0
2000	27.3
2010	26.6
2020	27.9

(මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාව 2020)

කර්මාන්ත අංශයේ වාර්ෂික වර්ධන වේගය

2019 - 2.6%

2020 - (-6.9%)

Covid-19 වසංගත තත්ත්වය හමුවේ 2020 වර්ෂයේ දී දැඩි පසුබෑමකට ලක්වූ ඉදිකිරීම් කටයුතු, රෙදිපිළි හා ඇඟලුම් නිෂ්පාදන, සම් හා සම් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන කර්මාන්ත, පතල් හා කැණීම් කර්මාන්තය වර්තමාන ආර්ථික අභියෝග හමුවේ දැඩි බලපෑමකට නතු ව ඇත.

විශේෂයෙන්ම, කුඩා කර්මාන්තකරුවන් මෙම ව්‍යසනයේ ආසන්නතම ගොදුර බවට පත්වීම නොවැළැක්විය හැකිය. විදුලි හා ඉන්ධන අර්බුදය හමුවේ සමස්ත සැපයුම මේ වන විට අඩාල වී ඇත. මෙම අර්බුදය හේතුවෙන් කර්මාන්තශාලා වැසී යාමත් සමග සේවකයින්ගේ සේවා නියුක්ති අවස්ථා අහිමි වීම තුළින් ආර්ථික අර්බුදය සමාජ අර්බුදයක් කරා පරිවර්තනය වීම වැළැක්විය නොහැකිය. එපමණක් නොව, අප මුහුණ දී ඇති අර්බුදය නිසා අප රටේ අපනයන, විශේෂයෙන්ම ඇඟලුම් අපනයන සඳහා ඇති විදේශීය ඉල්ලුම ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් අඩු වීමේ ප්‍රවණතාවක් ඇතිවිය හැකිය.

මෙම විශේෂ තත්ත්වයන් හැරුණු විට සමස්තයක් ලෙස ගත් විට, දේශපාලන හා ප්‍රතිපත්තිමය අස්ථාවරත්වය, යටිතල පහසුකම් නොමැතිකම, ණය හා මූල්‍ය පහසුකම් නොමැතිකම, ශ්‍රම හිඟය හා හා අනාගතයේ කම්කරු නීති යනාදිය කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රධාන ගැටලු බවට බොහෝ අධ්‍යයන මගින් හඳුනාගෙන ඇත.

7.2. අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල

ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්ත අංශය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට මෙන්ම සේවා නියුක්තියට කරනු ලබන දායකත්වය සැලකිය යුතු තරම් ඉහළ මට්ටමක පවතී. මුළු සේවා නියුක්තියෙන් 27% සේවා නියුක්තිකව

සිටින්නේ කර්මාන්ත අංශයේ ය. එබැවින් පහත කරුණු කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ යුතුව ඇත.

- i. කර්මාන්තකරුවන්, විශේෂයෙන්ම සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්තකරුවන් මුහුණ දෙන ප්‍රධාන ගැටලු හඳුනාගෙන එම කර්මාන්ත පවත්වාගෙන යාමට සහයෝගය ලබා දෙමින් විශාල පිරිසකගේ සේවා නියුක්ති අවස්ථා සුරක්ෂිත කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- ii. තම නිෂ්පාදන බාධාවකින් තොරව අලෙවි කර ගැනීම සඳහා ක්‍රමවත් හා විධිමත් යාන්ත්‍රණයක් සකස් කිරීම.
- iii. කාර්මික නිෂ්පාදන අපනයන අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීම.
- iv. ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය භිතකාමී පරිසරයක් සැකසීම හා විශේෂයෙන්ම නව ව්‍යාපාර ආරම්භ කරන්නන්ට පහසුවෙන් තම මූලික කටයුතු සිදු කර ගැනීම සඳහා රජය විසින් පහසුකම් සැලසීම හා ලබා දෙන සේවාවන් කඩිනම් කිරීම.

7.3. කෙටිකාලීන යෝජනා

වර්තමාන ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ ආර්ථිකයේ කර්මාන්ත අංශය අඛණ්ඩව පවත්වා ගනිමින් සේවා නියුක්තිය රැක ගැනීම සඳහා පහත යෝජනා කෙටි කාලීන වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජනා කෙරේ.

- i. ඉතාමත් අපහසුවෙන් පවත්වාගෙන යනු ලබන කර්මාන්ත හඳුනාගෙන ඒ සඳහා කඩිනම් මූල්‍ය පහසුකම් ලබා දීමට කටයුතු කිරීම. මේ සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලබාගත හැකිය.
- ii. දේශීය වෙළඳපොළ තුළ බෙදාහැරෙන කාර්මික නිෂ්පාදන කඩිනමින් ප්‍රවාහනය කිරීමේ සැලැස්මක් සකස් කළ යුතු අතර ඒ සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය යොදා ගත යුතුය.
- iii. අතිශයින්ම බලපෑමට ලක්වී ඇති කර්මාන්තකරුවන්ට ව්‍යවස්ථාපිත ගෙවීම්, විශේෂයෙන් සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් හා සේවක භාරකාර අරමුදල් ගෙවීම සඳහා අධිභාරයක් නොමැතිව යම් සහන කාලයක් ලබා දීම.

- iv. කර්මාන්ත ආරම්භ කරන්නන්ට අවශ්‍ය මූලික පහසුකම් එක වහලක් (One-stop Shop) තුළින් ඉටු කරවා ගැනීමට හැකිවන පරිදි අදාළ ආයතන ඩිජිටල් තාක්ෂණය ඔස්සේ සම්බන්ධ කරගනිමින් කඩිනමින් එම සේවාවන් සැපයීම.
- v. නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ අවස්ථා, විශේෂයෙන්ම ඇඟලුම් අපනයන සඳහා ගැනුම්කරුවන්ගේ ඉල්ලුම අඩු වීමේ ප්‍රවණතාවක් ඇතිවී තිබෙන බැවින් (පවතින අර්බුදය නිසා), අදාළ රාජ්‍ය ආයතන හා ව්‍යාපාරික ක්ෂේත්‍රයේ පාර්ශවකරුවන් එක්ව කඩිනම් වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කිරීම.
- vi. ඇතැම් ආනයන සීමා කිරීමට ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ හේතුවෙන් කෙටි කාලීනව දැඩි බලපෑමට ලක්වූ ප්‍රතිඅපනයන කර්මාන්ත මෙන්ම අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන ආශ්‍රිත කර්මාන්ත සඳහා වූ බලපෑම් හඳුනා ගෙන කඩිනම් විසඳුම් ලබා දීම සඳහා යෝජනා සහ නිර්දේශ ලබා දීමට ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රාමාණික විද්වතුන්ගෙන් සමන්විත කමිටුවක් පත් කොට එකී කමිටුවේ යෝජනා හා නිර්දේශ කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- vii. විශේෂයෙන්ම කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්තකරුවන් සඳහා සමූපකාර ක්‍රමයේ මූලධර්ම පදනම් කරගනිමින් ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සංසද ඇති කිරීම දිරිමත් කිරීම මගින් කර්මාන්ත ක්‍රියාවලියේ තිරසාර පැවැත්ම තහවුරු කිරීම.

7.4. මධ්‍ය කාලීන හා දීර්ඝ කාලීන යෝජනා

අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමග පුළුල් වශයෙන් සාකච්ඡා කරමින් කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය හා යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා වන මධ්‍ය කාලීන හා දීර්ඝ කාලීන යෝජනා කඩිනමින් ඉදිරිපත් කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය විසින් සැලසුම් කොට ඇත.

08. ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග

ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවා සංගමය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ඉහත යෝජනාවලිය කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් ආර්ථික, දේශපාලනික හා සමාජ සන්දර්භය තුළ ඇති වී ඇති අර්බුද විසඳා ගැනීමට අතිශයින් ඉහළ වන බව අප තරයේ විශ්වාස කරන අතර, එමගින් ශ්‍රී ලාංකීය ජන සමාජයේ සියලු පාර්ශවයන්ගේ අපේක්ෂාවන් මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට සාධනීය පදනමක් නිර්මාණය කරනු ඇත.

එමෙන්ම, මෙම යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ඒ ඒ ක්ෂේත්‍රවල විද්වතුන්, වෘත්තිකයින් හා අදාළ සියලු පාර්ශවකරුවන් සහභාගී කර ගනිමින් රටක් ලෙස ඉදිරියට යාම සඳහා වන මධ්‍ය හා දිගු කාලීන ප්‍රතිපත්ති, වැඩසටහන්, ව්‍යාපෘති හා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමටත්, ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට නායකත්වය ලබා දෙමින් කටයුතු කිරීමටත් අප සංගමය සූදානම් බව දැඩි ව අවධාරණය කරමු.
